

יד מהרש"א
מסכת בבא מציעא
פרק אלו מציאות
דף כא. - דף לג:

כ"ז ניסן תשע"ט

© Yechezkel Folger 2019

מפתח

דף כא.	4
סוגיא דרבה ורבא חלק א' תוספות ד"ה כריכות חלק א'	4
סוגיא דרבה ורבא חלק ב' תוספות בא"ד וכולה	4
סוגיא דרבה ורבא חלק ג – גמרא דף כג. ואמר רב זביד	5
דף כא:	6
סוגיא דיאוש שלא מדעת חלק א' גמרא תא שמע עגולי דבילה	6
סוגיא דיאוש שלא מדעת חלק ב' גמרא הא לא ידע דנפל	7
תוספות ד"ה תא שמע המוצא מעות	7
סוגיא דחזותו מוכיח חלק א' תוספות ד"ה תאינה נמי	8
סוגיא דחזותו מוכיח חלק ב' תד"ה מאחר דאיתותב בדף כב:	9
דף כב.	10
סוגיא דשטף נהר חלק א' תוספות ד"ה שטף נהר	10
תוספות סוגיא דשטף נהר חלק ב' בא"ד והכי פירושו	12
תוספות סוגיא דשטף נהר חלק ג' בא"ד ואין להקשות	12
דף כב:	14
תוספות ד"ה מאחר דאיתותב רבא	14
תוספות ד"ה אי דליכא סימן	14
דף כג.	14
גמרא ואמר רב זביד	14
דף כג:	14
תוספות ד"ה חבית	14
תוספות ד"ה באושפיזא	14
דף כד.	15
תוספות ד"ה ומודה	15
תוספות ד"ה אבל שנים	15
סוגיא דאימא מישראל חלק א' תד"ה אם תימצי לומר	17
דף כד:	18
סוגיא דאימא מישראל חלק ב' רש"י ד"ה אימא מישראל נפל	18
סוגיא דאימא מישראל חלק ג' תד"ה אתא לקמ' דרב	19
דף כה.	19
סוגיא דכובא וכתנא חלק א' תד"ה הא בכובא וכתנא	19
סוגיא דכובא וכתנא חלק ב' תוספות בא"ד ור"ה	21
תד"ה הא גופא	21
דף כה:	22
סוגיא דספק הינוח חלק א' תד"ה ואמר וד"ה אם נטל	22
סוגיא דספק הינוח חלק ב' רש"י ד"ה ישראל לא מצנעי	23
דף כו.	23
סוגיא דספק הינוח חלק ג' רש"י ד"ה הכי נמי	23
סוגיא דספק הינוח חלק ד' תוספות ד"ה דשתיך	24
סוגיא דספק הינוח חלק ה' תוספות ד"ה לג' כותים	25
דף כו:	25
גמרא מאי אריא	26
דף כז.	26
סוגיא דסימנין דאורייתא חלק א' – תוספות ד"ה מה שמלה	26
סוגיא דסימנין דאורייתא חלק ב' תוספות ד"ה בעדי אוכף	27

דף כז:	27
.....	27
.....	28
דף כח:	29
.....	29
דף כח:	29
.....	30
.....	30
.....	30
.....	31
.....	32
.....	33
.....	34
דף כט:	34
.....	34
.....	34
דף ל:	34
.....	35
.....	35
.....	36
דף ל:	36
.....	36
דף לא:	37
.....	37
.....	38
דף לא:	38
.....	38
.....	39
.....	39
.....	40
דף לב:	40
.....	40
.....	40
דף לב:	41
.....	41
.....	42
דף לג:	42
.....	42
דף לג:	43
.....	43

דף כא.

סוגיא דרבה ורבא חלק א' תוספות ד"ה כריכות חלק א'

תוספות בד"ה כריכות ברה"ר כו' וציבורי מעות ופירות דהוי מקום סימן כו' עכ"ל ולפי זה תני (צבורי) צבור ולמ"ד דמקום לא הוה סימן וסימן העשוי לידרס לא הוי סימן צ"ל תני צבורי ומנין הוי סימן כדאמרינן לקמן בפרקין והרא"ש שכתב (לרבה) [לרבה] צבורי פירות אין דורסין עליהן וצבורי מעות אין זיין ממקומן כו' עכ"ל ר"ל נמי כיון דאין זיין ממקומן שפיר הוי מנין הצבורים סימן ודו"ק:

(1) גמרא דף כב:

- (א) סימן העשוי לידרס רבה אמר לא הוי סימן ורבא אמר הוי סימן
- (ב) תנן כריכות ברשות הרבים הרי אלו שלו ברשות היחיד נוטל ומכריז היכי דמי אי דלית בהו סימן ברשות היחיד מאי מכריז אלא לאו דאית בהו סימן וקתני ברשות הרבים הרי אלו שלו – אלמא סימן העשוי לידרס כגון כריכות ברשות הרבים לא הוי סימן מה שאין כן כריכות ברשות היחיד נוטל ומכריז דאין עשויין לידרס וניחא לרבה – אבל לרבא קשיא
- (ג) אמר לך רבא לעולם דלית בכריכות סימן וברשות היחיד מכריז מקום מה שאין כן כריכות ברשות הרבים דאין מקום סימן מחמת דמינשתפא ומתגלגלי ברגלי אדם ובהמה ואינן נמצאות במקום שנפלו – ורבה אמר מקום לא הוי סימן בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים
- (2) משנה דף כד: – ואלו חייב להכריז ציבורי פירות וציבורי מעות
- (3) גמרא דף כה. (כמבואר ברש"י תוספות ומהרש"א) שקלי וטרי לרבא אלו מצינן למידק ממשנה זו או דמנין הוי סימן מחמת דתנן ציבורי או דמקום הוי סימן מחמת דתנן ציבור
- (4) המשך מהרש"א

- (א) אבל לרבה דאית לי' דמקום לא הוי סימן מוכרח או דתני צבורי ומנין הציבורים הוי סימן או דיש בהן איזו סימן אשר אין דורסין עליהן ולא הוי סימן העשוי לידרס
- (ב) ובזה מובנים דברי הרא"ש שכתב לרבה צבורי פירות אין דורסין עליהן ולכן מכריז ביש בהן סימן וצבורי מעות אין זיין ממקומן ולכן שפיר הוי מנין הצבורים סימן אבל מקום לא הוי סימן

סוגיא דרבה ורבא חלק ב' תוספות בא"ד וכולה

בא"ד וכולה מתני' מיירי בין דרך נפילה בין דרך הינוח כו' עכ"ל ולפי זה צ"ל דרך הנוח אפי' ברה"י הוי שלו ולא הוי מקום מוצנע ומשתמר דלא יטול אפילו ספק הנוח אלא במצא אחורי הגפה ואחורי הגדר ובשבילין שבשדות אבל הרא"ש כתב בהדיא דרשות היחיד משתמר קצת כמו אחורי הגפה כו' וכן נראה דלא גרע רה"י משבילין שבשדות וצ"ע:

- (1) תוספות – לשיטת רבה מקום לא הוי סימן אפילו בדרך הינוח ולא מעלה ולא מוריד הא דהמניח יודע מקומו – ולכן בכולה משנה בדף כא. הרי הוא שלו בין ברשות הרבים בין ברשות היחיד אפילו בדרך הינוח חוץ מכריכות ברשות היחיד דנוטל ומכריז מחמת דאיירי בכריכות דיש בהן סימן וברשות היחיד אין עשויין לידרס
- (2) משנה בדף כה: כמבואר ברש"י – מצא דבר שאין בו סימן אחר הגפה או אחר הגדר או בשבילין שבשדות הרי זה לא יגע בהן מצא כלי באשפה אם מכוסה לא יגע בו דאין זו אבידה שיהא מוזהר עליה בלא תוכל

להתעלם דמשתמר מיהת קצת – ובגמרא שם מסקי ספק הינוח בדבר שאין בו סימן וכל שכן ודאי הינוח בדבר שאין בו סימן לכתחילה לא יטול ואם נטל לא יחזיר

(3) מהרש"א

(א) לפי דברי תוספות דלרבה ברשות היחיד הרי אלו שלו אפילו בדרך הינוח מוכרח דדין דלא יטול בספק הינוח אית' דוקא במצא אחורי הגפה ואחורי הגדר ובשבילין שבשדות דמשתמר מיהת קצת – ולית' ברשות היחיד דלא משתמר

(ב) אבל הרא"ש כתב דרשות היחיד משתמר קצת כמו אחורי הגפה ולכן אפילו בספק הינוח לא יטול וכן נראה דלא גרע רשות היחיד משבילין שבשדות – והא דתנן דברשות היחיד הרי אלו שלו היינו בדרך נפילה

סוגיא דרבה ורבה חלק ג – גמרא דף כג. ואמר רב זביד

[דף כג עמוד א] בגמ' ואמר רב זביד משמיה כו' כריכות ברה"ר הרי אלו שלו ברה"י אי דרך נפילה כו' וכתב הרא"ש ע"ז ואף על גב דאמר לקמן ספק הנוח לא יטול כו' ה"מ כו' כגון אחר הגפה כו' אבל במקום הפקר נוטל ומכריז עכ"ל לכאורה קושייתו אהא דדרך הנוח חייב להכריז כו' וא"א לומר כן דלא שייך לומר ספק הנוח לא יטול בכריכות דרך הנוח ברה"י כיון דהוי מקום סימן ועוד דרה"י לא הוי מקום הפקר אלא הוי משתמר קצת כמו אחר הגפה כו' כמ"ש הרא"ש גופיה בהדיא לקמן וע"כ נראה להגיה בסוף דבריו אבל במקום הפקר נוטל והוא שלו וקושייתו מעיקרא אכריכות ברה"ר אפי' בדרך הנחה הוא שלו והם בעצמם דברי התוספות בר"פ ע"ש. ודע דהך דספק הנוח לא יטול ליכא לאשכוחי לרבה אלא במקום המשתמר קצת ובגזולות המדדין דלית בהו מקום סימן כמ"ש התוס' והרא"ש לקמן בפרקין והיינו טעמא דלא אמרינן ברה"ר ספק הנוח ואפילו ודאי הנוח לא יטול כיון דמקום הפקר הוא ובקעי בו רבים דלא ידעי כולם דספק הנוח לא יטול מייאשי בעלים ומש"ה מותר ליטול והוא שלו והם דברי הרא"ש לעיל במתני' משא"כ ברה"י ובכל מקום שמשתמר קצת דלא שכיחי בו רבים ולא מייאשי ודו"ק:

(1) רא"ש סימן ג'

(א) אמר רב זביד משמיה דרבה הלכתא כריכות דאין בהן סימן –

(i) ברשות הרבים הרי אלו שלו אפילו בדרך הינוח דאין מקום סימן בכריכות כיון דמנשתפי

(ii) ברשות היחיד דרך נפילה הרי אלו שלו דהרי האובד לא יודע מקום נפילתו

(iii) ברשות היחיד דרך הנוח לא יניחם שם וחייב להכריז ויתן האובד סימן מקום

(ב) קשיא – (יבואר במהרש"א דלכאורה מקשה רא"ש אהא דברשות היחיד דרך הינוח חייב להכריז ולא יניחם שם) הרי אמר לקמן אפילו ספק הנוח לא יטול בדבר שאין בו סימן

(ג) תירוץ – הני מילי דלא יטול במוצא במקום שהוא שמור קצת כגון אחר הגפה ואחר הגדר ושבילין שבשדות וסבורין הבעלים שלא ימצאם אדם עד שיבואו שם ויטלו אבל במקום הפקר נוטל ומכריז

(2) מהרש"א

(א) אי אפשר לפרש דכיוון רא"ש להקשות אהא דכריכות ברשות היחיד בדרך הנוח חייב להכריז

(i) חדא דקושיית הרא"ש לא מתיישבת דהרי לא שייך לומר ספק הינוח לא יטול בכריכות דרך הינוח ברשות היחיד כיון דהוי מקום סימן לרבה אשר בשיטתו קיימינן

- (ii) ועוד **דתיירוץ** הרא"ש לא מתיישבת דהרי רשות היחיד לא הוי מקום הפקר אלא הוי משתמר קצת לשיטת רא"ש כמבואר לעיל בחלק ב'
- (ב) ועל כן נראה למהרש"א להגיה בסוף דברי רא"ש אבל במקום הפקר הרי **אלו שלו** וקאי רא"ש אכריכות ברשות הרבים וכיוון להקשות (בעוד דלא קבע רא"ש בחלק ב' וגם בתירוץ) אשר במשתמר מיהת קצת תליא מילתא) דהוי לן למימר דבדרך הינוח לא יטול אפילו ברשות הרבים
- (ג) ועל זה תירץ דרשות הרבים לא משתמר כלל והוי מקום הפקר ובקעי בו רבים דלא ידעי כולם דספק הנוח לא יטול – ולכן מייאשי בעלים ומשום הכי מותר ליטול והוא שלו – מה שאין כן ברשות היחיד ובכל מקום שמשתמר קצת דלא שכיחי בו רבים ולא מייאשי – ובדרך מסקנא זו אזיל רא"ש כמבואר בחלק ב'
- (3) המשך מהרש"א
- (א) קשיא – השתא דקבענו אשר דין "לא יטול" לית' אלא בדאיכא ג' גורמים ביחד דהיינו מקום המשתמר קצת ודרך הינוח ודבר שאין בו סימן – תיקשי דהיכי תימצא מקום המשתמר קצת ודרך הינוח שלא יהא בו מקום סימן
- (ב) תירוץ – כגון בגוזלות דמדדין מעצמן כמו שכתבו תוספות בד"ה "אחר הגפה" בדף כה: וכן ברא"ש

דף כא:

סוגיא דיאוש שלא מדעת חלק א' גמרא תא שמע עגולי דבילה

[דף כא עמוד ב] בגמרא ת"ש עגולי דבילה וככרות כו' אגב דיקירי מידע ידע כו' והרא"ש כתב בעיגולי דבילה כו' כיון דמידי דמיכל נינהו חשיבי כו' עכ"ל וכתב הב"י בטור ח"מ סימן רס"ב אפשר שהוא ז"ל לא היה מפרש יקירי מלשון כובד אלא מלשון חשיבות כו' עכ"ל אבל מלשון הרא"ש שסיים גבי גיזי צמר ואניצי פשתן אגב יקרייהו מידע ידע עכ"ל ובכל נוסחאות שלפנינו לא מייתי ת"ש מגיזי צמר כו' נראה דכך היה גירסתו ת"ש עגולי דבילה כו' והא לא ידע דנפל כיון דמידי דמיכל נינהו חשיבי כו' ת"ש גיזי צמר כו' והא לא ידע דנפל אגב יקרייהו מידע ידע ותו לא מידי ודו"ק:

(1) גמרא כמבואר ברש"י

- (א) יאוש שלא מדעת (דבר שסתמו יאוש לכשידע שנפל ממנו וכשמצאו עדיין לא ידעו הבעלים שנפל מהן) אביי אמר לא הוי יאוש ורבא אמר הוי יאוש
- (ב) בדבר שיש בו סימן כולי עלמא לא פליגי דלא הוי יאוש ואף על גב דשמעיניה דמיאש לסוף לא הוי יאוש דכי אתא לידיה באיסורא הוא דאתא לידיה דלכי ידע דנפל מיניה לא מיאש מימר אמר סימנא אית לי בגויה יהבנא סימנא ושקילנא ליה
- (ג) כי פליגי בדבר שאין בו סימן אביי אמר לא הוי יאוש דהא לא ידע דנפל מיניה רבא אמר הוי יאוש דלכי ידע דנפל מיניה מיאש מימר אמר סימנא לית לי בגויה מהשתא הוא דמיאש
- (ד) תא שמע מעות מפוזרות הרי אלו שלו – אמאי הא לא ידע דנפל מיניה – אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה
- (ה) תא שמע עיגולי דבילה וככרות של נחתום הרי אלו שלו – אמאי הא לא ידע דנפל מיניה – אגב דיקירי (מלשון כובד) מידע ידע בהו
- (ו) תא שמע ולשונות של ארגמן הרי אלו שלו – אמאי הא לא ידע דנפל מיניה – אגב דחשיבי משמושי ממשמש בהו

גרסא דגמרא בדפוסים דידן	
מעות מפוזרות	אדם עשוי למשמש בכיסו
עגולי דבילה	אידי דיקירי (מלשון כובד) מידע ידע בהו
לשונות של ארגמן	אגב דחשיבי ממשמש בהו

(2) מהרש"א

א) הרא"ש כתב בעיגולי דבילה כו' כיון דמידי דמיכל נינהו חשיבי וכתב הבית יוסף אפשר דרא"ש לא היה מפרש יקירי מלשון כובד אלא מלשון חשיבות

שיטת בית יוסף ברא"ש	
מעות מפוזרות	אדם עשוי למשמש בכיסו
עגולי דבילה	אידי דיקירי (מלשון חשיבות) מידע ידע בהו
לשונות של ארגמן	אגב דחשיבי ממשמש בהו

ב) אבל מלשון הרא"ש דמייתי (שלא כבספרים שלנו) תא שמע מן גיזי צמר ואניצי פשתן ומסיים אגב יקרייהו מידע ידע עכ"ל והתם מסתבר דכבוד תליא מילתא ומוכרח אשר לגבי כובד אכן משתמשין בלשון יקירי ואשר לגבי חשיבי משתמשין בלשון חשיבות כבגוונא דלשונות של ארגמן – ולכן בעגולי דבילה אשר לרא"ש בחשיבות תליא מילתא מסתבר דלא משתמש רא"ש בלשון יקירי אלא בלשון חשיבות

שיטת מהרש"א	
מעות מפוזרות	אדם עשוי למשמש בכיסו
עגולי דבילה (לפי רא"ש)	אגב דחשיבי מידע ידע בהו
גיזי צמר (דיקא ברא"ש וליתי' בדפוסים שלנו)	אידי דיקירי (מלשון כובד) מידע ידע בהו
לשונות של ארגמן	אגב דחשיבי ממשמש בהו

סוגיא דיאוש שלא מדעת חלק ב' גמרא הא לא ידע דנפל

שם והא לא ידע דנפל כו' יש לדקדק בכל הני ת"ש דמייתי דאימא אביי ס"ל כרבה דמקום לא הוי סימן וסימן העשוי לידרס לא הוי סימן דהשתא מצינן למימר לאביי דכולה מתניתין איירי דרך הנוח כמ"ש התוספות לעיל וי"ל דמכל מקום לדידן דס"ל הלכתא כאביי ביאוש שלא מדעת וס"ל בהא כרבא דמקום הוי סימן וסימן העשוי לידרס הוי סימן תקשי לך כל הני ת"ש וק"ל:

- 1) בכמה "תא שמע" מקשי לאביי ממשנה למה הרי אלו שלו "הא לא ידע דנפל"
- 2) קשיא – לישני לאביי דהני תא שמע איירי במצאו בדרך הינוח דממנו מוכח דידוע האובד שאינו ברשותו ולא הוי "שלא מדעת" – ואל תיקשי אם כן למה הרי אלו שלו דתריץ דאביי סבירא לי' כרבה דמקום לא הוי סימן ודאפילו יש בהן איזו סימן לא מהני דאיירי בסימן העשוי לידרס דלא הוי סימן כמבואר לעיל בחלק א' וחלק ב' דסוגיא דרבא ורבה
- 3) תירוץ – דרך זו לא מהני לדידן דהגם דסבירא לך הלכתא כאביי ביאוש שלא מדעת סבירא לך נמי כרבא דמקום הוי סימן וסימן העשוי לידרס הוי סימן ולכן מוכרח דכל הני תא שמע איירי בדרך נפילה כדי שלא יצטרך המוצא להכריז לכל הפחות מטעם דמקום הוי סימן

תוספות ד"ה תא שמע המוצא מעות

תוס' בד"ה ת"ש המוצא מעות כו' אף על גב דאיכא סימן מדמוקי טעמא שהרבים כו' עכ"ל ולרבא דמודה בדבר שיש בו סימן לא תקשי ליה דהכא כיון שהרבים מצויין שם הרי

הוא עומד לייאש כמו באין בו סימן אבל לאבני קשיא דמכל מקום שלא מדעת הוא ואלומא ליה לאקשווי כיון דמיירי ביש בו סימן ודו"ק:

(1) המשך דגמרא

(א) תא שמע ממשנה – מעות מפוזרות הרי אלו שלו אמאי הא לא ידע דנפל מיניה – התם נמי כדר' יצחק דאמר להלן אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה והכא נמי אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה

(ב) תא שמע מברייתא – המוצא מעות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובכל מקום שהרבים מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתיאשין מהן – והא לא ידע דנפל מיניה – אמר ר' יצחק אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה

(2) תוספות

(א) קשיא – כיון דכבר הקשה ממשנה דמעות מפוזרות אמאי פריך תו מהך ברייתא – ור' יצחק נמי אמאי לא אמר למלתיה אמשנה

(ב) תירוץ – ברייתא אלימא ליה לאקשווי דמשמע דבכל ענין הרי אלו שלו אף על גב דאיכא סימן מדמוקי טעמא שהרבים מצויין שם

(3) מהרש"א

(א) קשיא לתוספות – כיון דאוקמי לברייתא אפילו ביש בו סימן תיקשי אף לרבא דמודה בדבר שיש בו סימן דלא הוי יאוש כמבואר בחלק א'

(ב) תירוץ – שאני הכא דכיון שהרבים מצויין שם הרי הוא עומד לייאש כמו באין בו סימן אבל לאבני קשיא דמכל מקום שלא מדעת הוא

סוגיא דחזותו מוכיח חלק א' תוספות ד"ה תאינה נמי

בד"ה תאינה נמי כו' וא"ת א"כ מאי פריך לרבא כו' וי"ל דאם אינן מתייאשים בתאינה אמאי מותרין מיהו אית ספרים דגרסי שאני זית הואיל וזיתו כו' אבל ברוב ספרים כו' עכ"ל פירוש לדבריהם לאותה גירסא הואיל וזיתו מוכיח עליו כו' קושטא הוא דמתרץ גם לרבא כמו שהקשו התוס' בפשיטות כיון דידע המקשה והוה ניחא ליה לאבני ובדין אין לתלות בעוברי דרכים אלא באילן א"כ לרבא נמי איכא למימר דלכך לא מייאשי הבעלים בזיתים וחרובים כאשר הוא האמת שאין לתלות אלא באילן ואפ"ה בתאינה מתייאש משום דמפקירה כיון שהיא נמאסת אבל לגירסת רוב הספרים שהוסיף לתרץ לרבא הך סברא הואיל וחזותו מוכיח עליו כו' דמשום דבר שיש בו סימן נגעו בה דמודה ביה רבא כמו שפרש"י לקמן בשמעתין דהשתא לא מתרץ לרבא בפשיטות כסברת אבני דאפילו באין בו סימן וכקושית התוספות דמש"ה לא מייאשי הבעלים כאשר הוא האמת וע"כ אית לן למימר דתלמודא אית ליה דליכא למימר הכי לרבא דאם כן תיקשי לך בתאינה אמאי מותרת ולית ליה לתלמודא לאותה גירסא הך סברא דתאינה כיון דנמאסת מפקיר לה דא"כ הוה מתרץ ליה לתלמודא לרבא בפשיטות כקושית התוספות אלא הא דקאמר דתאינה נמאסת ואין חזותו מוכיח עליו להיות דומה לתאינה שבאילן כמו בזית והדברים ברורים ודברי מהרש"ל בזה אינן מבוררין ואין להאריך ודו"ק:

(1) ברייתא

(א) רישא – תאנה הנוטה לדרך ומצא תאנים תחתיה מותרות משום גזל

(ב) סיפא – בזיתים ובחרובים אסור

(2) גמרא כמבואר בתוספות

(א) מן הדין תולין באילן ולא בעוברי דרכים ולכן אתיא ברייתא שפיר לאביי

(i) דתאנה מותרת כיון דרגילות היא דנתרא מעיקרא מתיאש ולא הוי יאוש שלא מדעת – לפי שסבור שעוברי דרכים דלא מעלי יורו היתירא בפירות שמוצאים ויתלום שלא כדין בעוברי דרכים

(ii) ובזיתים ובחרובין אסור דלא עבידי דנתרי ונפלו שלא מדעתו – וכיון דלאביי יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש אין מן הענין הא דאלו הוי ידע דנתרא ה' מתיאש

(ב) אבל לרבא דיאוש שלא מדעת הוי יאוש תיקשי דאמאי אסור בזיתים וחרובים

(3) המשך תוספות

(א) קשיא – לישני לרבא דזיתים וחרובין אסירי משום דאף אלו ידע שנפלו לא ה' מתיאש לפי שינקוט שהמוצא איניש דמעלי הוא ולא יקחם שיתלה כדין שנפלו מן האילן ולא יתלה שלא כדין בעוברי דרכים

(ב) פירכא – לא יתכן לתרץ ככה דאם כן תיקשי לרבא למה מותרים בתאנה

(4) המשך דגמרא כמבואר בתוספות ומהרש"א

(א) תירוץ דר' אבהו לפי גרסת אית ספרים – שאני זית דהואיל זיתו (אילן שלו) מוכיח עליו אזלינן בסברת תוספות בקושיתיהו לרבא דאף אלו ידע שנפלו לא ה' מתיאש לפי שה' נוקט שהמוצא איניש דמעלי הוא

(ב) ופירכא דלעיל (דאם כן למה מותרים בתאנה) לא קשה דתריץ דתאנה עם נפילתה נמאסת ומפקירה בעלים

(5) המשך תוספות כמבואר במהרש"א

(א) רוב ספרים גרסי שאני זית הואיל וזוזותו מוכיח עליו – ומשמעו דמתרצי בגמרא לרבא דשאני זיתים שנפלו דדומין לזיתים שעומדין באילן וחשיב כסימן ולכן אף לרבא לא הוי יאוש אבל תאנה עם נפילתה נמסת ואין דומין לאותן שבאילן אי נמי נמאסת ומחמת שמתלכלכת אינה דומה לאותן שבאילן ולכן מתיאש

(ב) שים לב דתוספות (בד"ה "מאחר" בדף כב:) מפרשי אשר אף בסוף סוגיין עומד אביי בתירוץ דלעיל דתאנה רגילות היא דנתרי זיתים וחרובין שאני דלא עבידי דנתרי

(6) המשך מהרש"א

(א) שאלה – לגרסת רוב ספרים למה לא מתרץ לרבא בפשיטות כשיטת "אית ספרים"

(ב) תשובה – לא ניחא לה לגמרא סברא דתאנה מפקירה בעלים ולכן יישאר בקושיא למה מותרים בתאנה

סוגיא דחזותו מוכיח חלק ב' תד"ה מאחר דאיתותב בדף כב:

[דף כב עמוד ב] בד"ה מאחר דאיתותב רבא כו' אלא לאביי כו' משום דחזותו מוכיח עליו כו' ואפי' לאביי באתרא דשכיחי כו' עכ"ל דמסתמא לא פליג אביי אהך סברא דמשני לרבא לעיל דחזותו מוכיח עליו וכן בהך סברא דמשני הכא לאביי דאיכא שקצים כו' מסתמא לא פליג רבא וכ"כ התוספות לקמן ומזה דקדקו התוס' לומר באתרא דשכיחי שקצים ורמשים דע"כ איכא אתרא דלא שכיחי שקצים ורמשים דאל"כ לא מתוקמא לרבא הך דזיתים וחרובים אסור ועיין בדברי המאור ומלחמות ודו"ק:

(1) גמרא בדף כב:

- (א) קשיא – וכי מאחר דאיתותב רבא והלכתא כאבבי דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש הני תמרי דזיקא שהרוח משיר היכי אכלינן להו
- (ב) תירוץ (יבואר בפרטיות להלן בתוספות) – אבבי יאמר לך מעיקרא מקודם נפילתו יאוש מיאש מנייהו כיון דאיכא שקצים ורמשים דקא אכלי להו
- (2) תוספות שם כמבואר במהרש"א
- (א) הקדמה – גמרא שם אזלא בשיטת רוב ספרים כמבואר בחלק א' והגם דקבענו לתוספות דאבבי לא מיישב לברייתא על סמך "זית חזותו מוכיח עליו" – מכל מקום מסתבר דאף אבבי אית ל' דבמציאות זית חזותו מוכיח עליו
- (ב) ומקשי בגמרא ככה
- (i) בשלמא לרבא אכלינן הני תמרי דזיקא דאף על גב דאותם תמרי שתחת האילן או בסמוך לאילן אסירי דחזותו מוכיח עליו (כעין זית) והוי סימן ולא מתייאש – אבל תמרי שהרוח מוליכין ברחוק לא שייך חזותו מוכיח עליו ואם היו בעלים יודעין שהרוח מוליכין מרחוק היו מתיאשין ולכן מותרין אליבא דרבא דאית ל' דיאוש שלא מדעת הוי יאוש
- (ii) אבל לאבבי תיקשי דהא לדידי' יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש
- (ג) ומשני לאבבי הוי יאוש מדעת כיון דתמרי עבידי דנתרי כעין תאנה ויודעין בעלים מעיקרא דנפסדין בשקצים ורמשים בין תחת לאילן בין מרחוק ולכן לא יהני לבעלים הא דתמרי חזותו מוכיח עליו – ושאני זיתים דאסירי מחמת דלא עבידי דנתרי והוי יאוש שלא מדעת
- (3) מהרש"א
- (א) סוגיא דנן בדף כב: עוסקת בסברא דשכיחי שקצים ורמשים דיקא לאבבי ברם תוספות בדף כג. בד"ה והא איכא (השני) נקטי דמסתמא לא פליג רבא אסברא דמיאש בדאיכא שרצים ורמשים
- (ב) ולכן הגם דבגמרא איתא "כיון דאיכא שקצים ורמשים" הוצרכו תוספות לומר **באתרא** דשכיחי שקצים ורמשים דקשה להו דעל כרחך איכא אתרא דלא שכיחי שקצים ורמשים דאם לא כן לא מתוקמא לרבא הך דזיתים וחרובים אסור

דף כב.

סוגיא דשטף נהר חלק א' תוספות ד"ה שטף נהר

[דף כב עמוד א] בד"ה שטף נהר כו' וצ"ל דמיירי ביכול להציל בקל כו' כזוטו של ים כו' עכ"ל הך דזוטו של ים מיירי ודאי באין יכול להציל כלל וליכא להוכיח מיניה אלא דע"כ מיירי הכא מיהת ביכול להציל אבל דקדקו לומר בקל דע"כ צ"ל הכי לדברי המתירן דמוקי לה דיכול להציל על ידי הדחק אף אחר שטיפה ואם כן בשעת שטיפה ע"כ שהיה יכול להציל בקל דמש"ה קאמר באין מרדפין דהוי יאוש כמ"ש התוספות ובדברי המקשה נמי **הא לא אסיק אדעתיה הך סברא דיכול להציל על ידי הדחק ודו"ק:**

(1) גמרא דף כא:

- (א) יאוש שלא מדעת – אבידה שנמצאת קודם שידעו בעלים שנאבדה וכאשר יודע לבעלים שנאבדה מן הסתם מיאש הימנה – אבבי אמר לא הוי יאוש ורבא אמר הוי יאוש
- (ב) בדבר שיש בו סימן כולי עלמא לא פליגי דלא הוי יאוש אף על גב דשמעינ' דמיאש לאחר שבא ליד המוצא

- ג) בזוטו של ים ובשלוליתו של נהר אף על גב דאית ביה סימן רחמנא שרייה לפי שאבודה ממנו ומכל אדם כדאיתא בדף כב:
- 2) ברייתא – שטף נהר קוריו עציו ואבניו ונתנו בתוך שדה חבירו (רישא) אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו (סיפא) אם היו בעלים מרדפין אחריהן חייב להחזיר
- 3) תוספות – הקדמה לקשיא דגמרא
- א) מיירי ביכול להציל בקל אם רודף בשעת שטיפה – דאי לאו הכי הוה כזוטו של ים שאבוד ממנו ומכל אדם ובכל ענין הרי הוא של מצאו
- ב) וסלקא דעתין דמיירי דאם לא רדף מיד בשעת שטיפה שלא יוכל להציל כל עיקר – ורישא דברייתא דקתני "אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו" משמעו שהיו שם בשעת שטיפה ולא רדפו
- 4) גמרא
- א) קשיא א' דמקשה
- i) קתני ברישא דברייתא "אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו" דקבענו אשר משמעו שהיו שם בשעת שטיפה ולא רדפו – ותידוק הא סתמא (שלא היו בעלים בשעת שטיפה ולא נתיאשו עד שידעו הבעלים ששטפה נהר ואז כבר אינו יכול להציל) חייב להחזיר דהמוצא באיסורא אתא לידיה שהבעלים לא ידעו עדיין
- ii) אלמא יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש וקשיא לרבא
- ב) תירוץ לקשיא א' – היינו טעמא דבסתמא (שלא היו הבעלים בשעת שטיפה) דחייב להחזיר דמיירי ביכול להציל אפי' אחר שטיפה (ועכשיו נוקטין דיכול להציל לאחר כך בקל כמו בתחלה בשעת שטיפה) ולכן הבעלים אינן מתיאשין אפילו כשידעו
- ג) קשיא ב' דמקשה – אי הכי דאכתי יכול להציל לאחר כך בקל אימא סיפא "ואם היו הבעלים מרדפין חייב להחזיר" – מאי אריא מרדפין אפילו היו בעלים שם בשעת שטיפה ולא רדפו נמי יחזיר כיון דאכתי יכולין להציל
- ד) תירוץ
- i) בין ברישא בין בסיפא יכולין להציל אחר שטיפה דיקא על ידי הדחק ובטורח
- ii) ולכך
- 1) בסיפא – אם היה בשעת שטיפה ואינו מרדף ודאי מתיאש כיון שהי' יכול להציל בקל ולא הציל
- 2) אבל ברישא – אם לא הי' בשעת שטיפה יחזיר דאימא דכשידע לא יתיאש ויציל על ידי הדחק
- 5) כללים – יבארו עוד בחלק ג'
- א) היו בעלים שם ורדפו לכולי עלמא חייב להחזיר דלא נתיאש
- ב) היו בעלים שם ולא רדפו ובתחלה הי' יכול להציל בקל ולאחר כך אינו יכול להציל אלא על ידי הדחק לכולי עלמא הוי יאוש מדעת והרי אלו שלו
- ג) היו בעלים שם ולא רדפו לכולי עלמא היכא דיכול להציל לאחר כך בקל לא הוי יאוש וחייב להחזיר
- ד) לא היו בעלים שם ולא ידעו יחזיר אלו אכתי יכול להציל על ידי הדחק
- ה) לא היו בעלים שם ולא ידעו ועכשיו אין יכולין להציל אפילו על ידי הדחק – לרבא הוי יאוש שלא מדעת דהוי יאוש והרי אלו שלו

(ו) לא היו בעלים שם ולא ידעו ועכשיו אין יכולין להציל אפילו על ידי הדחק – לאבני הוי יאוש שלא מדעת דאינו יאוש וחייב להחזיר

(6) מהרש"א

(א) קשיא

(i) בתחלת דברי תוספות לפני דפירשו לשקלא וטריא דגמרא – כתבו דמוכרח דברייתא איירי ביכול להצילו בקל אם רודף בשעת שטיפה דאלו אינו יכול להציל בקל הוי כזוטו של ים

(ii) ותיקשי דבפשיטות הך דזוטו של ים ודאי איירי דוקא באין יכול להציל כלל אפילו על ידי הדחק

(ב) תירוצ

(i) דקדקו לומר דברייתא איירי ביכול להציל בקל לדברי המתיר דמוקי לה דיכול להציל על ידי הדחק לאחר שטיפה ואם כן בשעת שטיפה על כרחך שהיה יכול להציל בקל דמשום הכי קאמר בכלל ב' דהוי יאוש

(ii) ואין הכי נמי דמדברי המקשה לית למידק כלום דהרי לא אסיק אדעתיה דמקשה הך סברא דיכול להציל על ידי הדחק

תוספות סוגיא דשטף נהר חלק ב' בא"ד והכי פירוש

בא"ד וה"פ אם נתיאשו הבעלים דהיינו שהיו שם בשעת שטיפה ולא רדפו כו' עכ"ל דע"כ ליכא לפרש דוקא אם נתיאשו בפירוש דא"כ תקשי ליה דיוקא דסיפא טעמא דמרדפין הא אין מרדפין איאוש מייאש כדמדקדק המקשה בסמוך אלא ע"כ אם נתיאשו הכי מתפרש שלא רדפו וק"ל:

(1) מהרש"א

(א) קשיא – מנא להו תוספות דבקושיא דגמרא נקטו אשר "אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו" ברישא משמעו "שהיו שם בשעת שטיפה ולא רדפו" ודלכן מקשי לרבא הא סתמא בלא היו שם חייב להחזיר – דלמא משמעו דנתיאשו בעלים בפירוש ולכן ליכא למידק שלא כרבא "הא סתמא שלא היו הבעלים בשעת שטיפה חייב להחזיר" דבקושטא אימא לך דבגוון "דסתמא" שלא היו בעלים בשעת שטיפה הרי אלו שלו כבשיטת רבא

(ב) תירוצ

(i) אלו מילף רישא דדוקא בנתיאש בהדיא הרי אלו שלו תיקשי דרישא סותרת לדיוקא מסיפא טעמא דמרדפין חייב להחזיר הא אין מרדפין איאוש מייאש והרי אלו שלו אפילו לא נתיאש בהדיא

(ii) קצת כעין זה מקשי לרבא לעיל בקשיא ב' מדיוקא דסיפא

תוספות סוגיא דשטף נהר חלק ג' בא"ד ואין להקשות

בא"ד ואין להקשות דמצי דייק מסיפא טעמא דמרדפין הא סתמא כו' דלעולם נימא דה"ה סתמא דיחזיר ולא נקט מרדפין אלא לאפוקי כו' ולא רדפו ועל ידי סיפא כו' עכ"ל ק"ק דאכתי ליתני רבותא בסיפא דאפילו סתמא שלא היו שם בשעת שטיפה לא איאוש ומכ"ש במרדפין ואדיוקא דקתני סתמא שלא היו שם בשעת שטיפה דלא איאוש נדייק שפיר לאפוקי שהיו הבעלים בשעת שטיפה ולא רדפו וידעינן שפיר דמיירי באין יכול להציל ויש ליישב בדוחק ודו"ק:

(1) ניהדר לברייתא – (רישא) אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו (סיפא) אם היו בעלים מרדפין אחריהן חייב להחזיר

(2) וניהדר לקיצור כללי סוגיין בחלק א'

- (א) היו בעלים שם ורדפו לכולי עלמא חייב להחזיר דלא נתיאש
- (ב) היו בעלים שם ולא רדפו ובתחלה הי' יכול להציל בקל ולאחר כך אינו יכול להציל אלא על ידי הדחק לכולי עלמא הוי יאוש מדעת והרי אלו שלו
- (ג) היו בעלים שם ולא רדפו לכולי עלמא היכא דיכול להציל לאחר כך בקל לא הוי יאוש וחייב להחזיר
- (ד) לא היו בעלים שם ולא ידעו יחזיר אלו אכתי יכול להציל על ידי הדחק
- (ה) לא היו בעלים שם ולא ידעו ועכשיו אין יכולין להציל אפילו על ידי הדחק – **לרבא** הוי יאוש שלא מדעת דהוי יאוש והרי אלו שלו
- (ו) לא היו בעלים שם ולא ידעו ועכשיו אין יכולין להציל אפילו על ידי הדחק – **לאבבי** הוי יאוש שלא מדעת דאינו יאוש וחייב להחזיר

(3) המשך תוספות

- (א) קשיא לקשיא א' בחלק א' – מהא דקתני ברישא "אם נתיאשו הבעלים הרי אלו שלו" אשר משמעו "שהיו שם בשעת שטיפה ולא רדפו" מנלן לאפוקי אשר הא סתמא (שלא היו בעלים שם ולא ידעו) חייב להחזיר כאבבי בכלל ו' – דלמא אתא לאפוקי דחייב להחזיר כשהיו שם ורדפו (כלל א') ולעולם צודק רבא דבלא ידעו גרידא הרי הוא שלו כבכלל ה'
- (ב) תירוצ – בגוונא דהיו שם ורדפו כבר עוסקת סיפא דקתני אם היו הבעלים מרדפים חייב להחזיר
- (ג) עוד קשיא לקשיא א' בחלק א' – נידייק איפכא מסיפא טעמא דמרדפין הוא דחייב להחזיר (כלל א') הא סתמא שלא היו בעלים בשעת שטיפה ולא ידעו הרי אלו שלו כרבא בכלל ה' ולא כאבבי בכלל ו'
- (ד) תירוצ – מצי אבבי למימר דלעולם הוא הדין דבלא היו שם דחייב להחזיר כבכלל ו' ולא נקט מרדפין בסיפא אלא לאפוקי שהיו הבעלים בשעת שטיפה ולא רדפו (כלל ג') דהרי אלו שלו לכולי עלמא
- (ה) קשיא – בקושטא לאבבי למה לא סגי לה לברייתא לאשמועינן בסיפא כללו ו' דאף בלא היו שם חייב להחזיר
- (ו) תירוצ

(i) איצטריך למיתני היו בעלים מרדפין בסיפא כדי שנוכל למידק מינה דברייתא איירי בדהו יכולין להציל בקל בתחלה ועכשיו אין יכול להציל אלא על ידי הדחק – דמדדיקי דאלו יכולין להציל בקל אף לאחר כך מאי אריא דמרדפין דחייב להחזיר אפילו באין מרדפין נמי חייב להחזיר כבכלל ג' כיון דבקל יכולין להציל גם לאחר זמן

(4) מהרש"א

(א) קשיא לתירוצ דתוספות

(i) אליבא דאבבי עדיף הוי לה לברייתא למיתני בסיפא רבותא דאפילו סתמא שלא היו שם בשעת שטיפה לא איאוש וחייב להחזיר כבכלל ו'

(ii) ומינה הוינו מדייקין

(1) דכל שכן במרדפין דלא איאוש וחייב להחזיר כבכלל א'

(2) ודאלו היו הבעלים בשעת שטיפה ולא רדפו הרי אלו שלו – ומזה גופה הוינו מדייקי דברייתא איירי בדעכשיו אין יכול להציל אלא בדוחק כבכלל ב' ולא בקל דבקל פשיטא דחייב להחזיר כבכלל ג'

דף כב:

תוספות ד"ה מאחר דאיתותב רבא

מבורר בסוגיא דחזותו מוכיח חלק ג' בעמוד 9(1)

תוספות ד"ה אי דליכא סימן

בד"ה אי דליכא סימן כו' וכן לקמן דקאמר כדי שילך ג' ויחזור ג' כו' אך קשה דבפרק כו' עכ"ל ר"ל וכן לקמן כדי שילך ג' כו' נמי פירושו שהמוצא מכריז ולא כמו שפרש"י לקמן במתניתין ויכריז יום א' אני אבדתי כו' עכ"ל ואהא קשיא להו התם אם המוצא יכריז היאך יודעין שהוא של ע"ה אבל לפרש"י לקמן שהאובד מכריז ניחא וק"ל:

דף כג.

גמרא ואמר רב זביד

[דף כג עמוד א] בגמ' ואמר רב זביד משמיה כו' כריכות ברה"ר הרי אלו שלו ברה"י אי דרך נפילה כו' וכתב הרא"ש ע"ז ואף על גב דאמר לקמן ספק הנוח לא יטול כו' ה"מ כו' כגון אחר הגפה כו' אבל במקום הפקר נוטל ומכריז עכ"ל לכאורה קושייתו אהא דדרך הנוח חייב להכריז כו' וא"א לומר כן דלא שייך לומר ספק הנוח לא יטול בכריכות דרך הנוח ברה"י כיון דהוי מקום סימן ועוד דרה"י לא הוי מקום הפקר אלא הוי משתמר קצת כמו אחר הגפה כו' כמ"ש הרא"ש גופיה בהדיא לקמן וע"כ נראה להגיה בסוף דבריו אבל במקום הפקר נוטל והוא שלו וקושייתו מעיקרא אכריכות ברה"ר אפי' בדרך הנחה הוא שלו והם בעצמם דברי התוספות בר"פ ע"ש. ודע דהך דספק הנוח לא יטול ליכא לאשכותי לרבא אלא במקום המשתמר קצת ובגזלות המדדין דלית בהו מקום סימן כמ"ש התוס' והרא"ש לקמן בפרקין והיינו טעמא דלא אמרינן ברה"ר ספק הנוח ואפילו ודאי הנוח לא יטול כיון דמקום הפקר הוא ובקעי בו רבים דלא ידעי כולם דספק הנוח לא יטול מייאשי בעלים ומש"ה מותר ליטול והוא שלו והם דברי הרא"ש לעיל במתני' משא"כ ברה"י ובכל מקום שמשתמר קצת דלא שכיחי בו רבים ולא מייאשי ודו"ק:

מבואר לעיל בעמוד 5

דף כג:

תוספות ד"ה חבית

[דף כג עמוד ב] תוס' בד"ה חבית של כו' אבל אם אין החבית מלאה יהא סימן כו' עכ"ל ומיהו לא ניחא ליה לתלמודא לאוקמא הך דכדי יין ושמן חייב להכריז באינה מליאה וק"ל:

תוספות ד"ה באושפיזא

בד"ה באושפיזא כו' משום דהני נמי משום דרכי שלום הן ורגילים כו' עכ"ל ונראה
דהוצרכו לומר דהני נמי מפני דרכי שלום משום דמשמע להו מהך דפ' הבע"י דאין משנין
בשום דבר אלא מפני דרכי שלום ודו"ק:

דף כד.

תוספות ד"ה ומודה

[דף כד עמוד א] בד"ה ומודה ר"ש בכלי כו' מדקאמר ומודה משמע דלרבנן כו' וקשה דלא
מצינו דאמרי רבנן זה בפירוש כו' עכ"ל יש לדקדק בדבריהם דהא מדקתני במתני'
ארשב"א כלי אנפוריא כו' יש להוכיח בפשיטות מכלל דת"ק אית ליה דחייב להכריז
דכה"ג מדקדק תלמודא לעיל ברישא דקתני ר"י אומר כו' דבר שיש בו שינוי חייב להכריז
מכלל דתנא קמא סבר הרי אלו שלו אף על גב דלא אמרו רבנן שם בפירוש ואפשר לומר
דהתם שפיר אמרו רבנן בפירוש דקאמר בעיגול וככר סתמא אפי' יש בו שינוי הרי אלו
שלו וקאמר ר"י מצא עיגול ובתוכו חרס כו' חייב להכריז אבל בהך דאנפוריא רשב"א אינו
אלא כמוסיף על דברי תנא קמא בכל הני דחשיב דהרי הוא שלו ודו"ק:

(1) משנה דף כא. אלו מציאות שלו עגולי דבילה ככרות של נחתום – ר' יהודה אומר כל שיש בו שינוי חייב
להכריז כיצד מצא עגול ובתוכו חרס ככר ובתוכו מעות ר' שמעון בן אלעזר אומר כל כלי אנפוריא (כלים
חדשים) אין חייב להכריז

(2) ברייתא דף כד. – מודה ר' שמעון בן אלעזר בכלים חדשים ששבעתן העין שחייב להכריז

(3) תוספות

(א) מדקאמר "ומודה" משמע דלרבנן אפילו לא שבעתן העין חייב להכריז ומביאין תוספות דאכן מצינו
דרבה בר בר חנה אית לי' דחייב להכריז אפילו לא שבעתן העין

(ב) ברם קשה דלא מצינו דאמרו רבנן זה בפירוש

(4) מהרש"א

(א) קשיא לתוספות

(i) הא מדקתני במשנה אמר ר' שמעון בן אלעזר כלי אנפוריא כו' יש להוכיח בפשיטות מכלל דתנא
קמא (דמייתי לי' במשנה לפני דברי ר' שמעון בן אלעזר) אית ליה דחייב להכריז

(ii) דכהאי גוונא מדקדק בגמרא בדף כג. מדקתני ר' יהודה אומר כו' דבר שיש בו שינוי חייב להכריז
מכלל דרבנן סברי הרי אלו שלו אף על גב דלא אמרו רבנן שם בפירוש

(ב) תירוץ

(i) לפני דברי ר' יהודה מייתי במשנה לתנא קמא עגולי דבילה וככרות של נחתום הרי אלו שלו ומשמע
דבמילתי' דתנא קמא נכללין עגולי דבילה שיש בהן שינוי ואשר ר' יהודה פליג עלי'

(ii) מה שאין כן כלי אנפוריא דבכלל אינן נכללין בדברי תנא קמא ויכול להיות דר' שמעון בן אלעזר
אינו אלא כמוסיף על כל הני דחשיב תנא קמא דהרי הוא שלו ולא פליג עלי'

תוספות ד"ה אבל שנים

בד"ה אבל שנים כו' אי מיירי דרך נפילה א"ש דאז לא הוה מנין סימן כו' אי נמי מיירי
דרך הנוח כו' עכ"ל ופי' לדבריהם אי מיירי מתני' דרך נפילה כו' דבהכי מצי איירי מתני'

בין לרבה בין לרבא כמו שפירשו התוספות בר"פ אז א"ש דלא הוי מנין מחרוזות וככרות סימן דבדרך נפילה מתייבאש האובד כי לא יכול ליתן סימן במנין' כדמוכח לקמן בשמעתתא דג' מטבעות אבל הברייתא איירי דמצאן דרך הנוח זה ע"ג זה דלא אתרמי בתרתי דנפלי אהדדי והוי שפיר מנין סימן לרבה וה"נ לרבא הוי גם מקום סימן אבל במצאן אחד אחד ליכא לא סימן מנין לכ"ע ולא סימן מקום לרבא דבחדא איכא למימר דרך נפילה אתרמי וכתבו עוד א"נ מיירי דרך הנוח וליכא אלא מחרוזת אחת כו' ושייך דרך הנוח אפילו בחדא שהוא ניכר שהוא מונח כך בכוונה ולא בנפל שלא בכוונה ובהכי מצי נמי איירי הברייתא דקתני בזמן שמצאן א' א' אפילו דרך הנוח והיינו דוקא לרבה דלית ביה סימן מקום וסימן מנין נמי ליכא בחדא אבל לרבא כיון דהוי דרך הנוח הוי מקום סימן אפי' בחדא אלא דס"ל דחדא לא הוי דרך הנוח דאפשר דאתרמי דנפל כך וכ"כ התוספות במתני' דלרבא לא איירי מתני' אלא דרך נפילה ובזה יתיישב מה שהקשה הב"י בסימן רס"ב בשמעת' בב' בדים אמאי חייב להכריז דלמא דרך נפילה היא כדאמרינן במצא שני מטבעות וא"נ כו' עכ"ל דע"כ אין הדברים שוין כמ"ש התוס' לרבה דאפילו בחד מחרוזת אפשר דניכר שהוא דרך הנוח ולהכי בחד אית ליה דאפשר דאתרמי בנפילה אבל בתרי מודה אם הם מונחים זה ע"ג זה דלא אתרמי כך בנפילה אבל במטבע כ"ע מודו דבעי ג' ועשויים כמגדלים לרבי יצחק דבע"א אפשר דמתרמי גם בנפילה וליכא לאקשווי נמי הכא דבמכריז בדין ומחרוזות לאו מנין סימן הוא בתרתי כדמסיק לעיל גבי שטרי ולקמן גבי ג' מטבעות דהכא אפשר להכריז מחטין וצנורות וכן כתב הרא"ש וכ"כ מהרש"ל ע"ש:

(1) הקדמות

- (א) קבענו בעמוד 4 דבין לרבה בין לרבא הוי מנין סימן
- (ב) בשמעתא דג' מטבעות זו על גב זו בדף כה. נוקטין דהרי אלו שלו בשאינן עשוין כמגדלין דכי מנחי הכי שלא כמגדלין בדרך נפילה מתרמי ומנין לא הוי סימן בדרך נפילה
- (ג) קבענו עוד בעמוד 4 דלרבא מקום הוי סימן במצאן בדרך הינוח
- (ד) עיין בתוספות דף כא. בד"ה כריכות דלרבה בדרך כלל גוויי דהרי אלו שלו במשנה בדף כא. איירי בין בדרך נפילה בין בדרך הינוח (דלדידי' אין מקום סימן אפילו בדרך הינוח ולא איירי בגוונא דאיכא סימן מנין) ולרבא בדרך כלל איירי דוקא בדרך נפילה דאלו בדרך הינוח הוי מקום סימן
- (2) משנה בדף כא. – ככרות של נחתום ומחרוזות של דגים הרי אלו שלו
- (3) ברייתא כמבואר ברש"י – בדין שתולין בהן מחטין ובדין שתולין בהן צינוריות ומחרוזות של קרדומות כולן (רישא) בזמן שמצאן אחד אחד הרי אלו שלו (סיפא) מצאן שנים שנים חייב להכריז
- (4) תוספות כמבואר במהרש"א
- (א) קשיא – מאי שנא דבמשנה (שלא כסיפא דברייתא) קתני דמחרוזות (בלשון רבים) הרי אלו שלו
- (ב) תירוץ
- (i) משנה איירי בדרך נפילה דאין מקום סימן ואין מנין סימן ולכן הרי אלו שלו
- (ii) סיפא דברייתא איירי בדרך הינוח והוי מנין סימן לרבה ולרבא הוי גם כן מקום סימן
- (ג) והי לך ב' דרכים ליישב רישא דברייתא
- (i) דרך ראשון – כיון דליכא אלא חד איכא למימר דבנפילה איתרמי ולכן בין לרבה בין לרבא ליכא לא סימן מקום ולא סימן מנין

(ii) דרך אי נמי

(1) שייך דרך הינוח אפילו בחדא

(2) ואכן לרבה מצי רישא איירי אפילו בדרך הינוח ואף על פי כן הרי הוא שלו דמקום אינו סימן בשום אופן ונוקט נמי דליכא סימן מנין בחד

(3) לרבא דאית לי' דמקום הוי סימן מוכרח דקסבר אשר בחדא לא הוי דרך הינוח דאפשר דמתרמי ונפל

(5) המשך מהרש"א

(א) בדרך אי נמי דאין כל הציורים שוין יתיישב מה שהקשה הבית יוסף אמאי במצא ב' בדין חייב להכריז דלמא דרך נפילה היא כדאמרין במצא שני מטבעות ובמצא ג' ואינם עשויים כמגדלים – דתריץ דעל כרחך אין הדברים שוין דאפילו במחרוזת אחת אפשר דניכר שהוא דרך הנוח ומזה איכא למידק דכשאין ניכר ככה יכול להיות דבחד אתרמי בנפילה אבל בתרי מודה אם הם מונחים זה על גב זה דלא אתרמי כך בנפילה אבל במטבע כולי עלמא מודו דבעי ג' ועשויים כמגדלים דבענין אחר אפשר דמתרמי גם בנפילה

(ב) קשיא – איזו סימן מנין איכא בב' בדין וב' מחרוזות הרי המוצא לכאורה מכריז דמצא בדין ומחרוזות בלשון רבים וידוע לכל דמצא לכל הפחות תרתי כדמסיק בדף כ: גבי "שטרי מכריז" ולקמן דף כה. "טבעא מכריז" בלשון רבים

(ג) תירוץ – הכא אפשר להכריז מחטין וצנורות ולא להכריז "בדין" ו"מחרוזות" דבהן דתלוין הני מחטין וצנורות ולכן מנין בדין ומחרוזות שפיר סימן הוי

סוגיא דאימא מישראל חלק א' תד"ה אם תימצי לומר

בד"ה אם תימצי לומר פליגי כו' ודוחק הוא להעמיד בסימטא כו' עכ"ל דמש"ה לא מדכר רה"י בכל אלו משום דאפילו בסימטא חייב להכריז דא"כ גבי כריכות דמדכר רה"י אבל בסימטא אינו חייב להכריז ואמאי מדכר רישא ברה"ר כיון דאפילו בסימטא דינו כן ודו"ק:

(1) משנה דף כד: – ואלו חייב להכריז מצא ... פירות בכלי או כלי כמות שהוא מעות בכיס או כיס כמות שהוא צבורי פירות צבורי מעות שלשה מטבעות זה על גב זה כריכות ברשות היחיד וככרות של בעל הבית וגיוזי צמר הלקוחין מבית האומן כדי יין וכדי שמן

(2) תנן התם ר' שמעון בן אלעזר אומר המוצא אפילו דבר שיש בו סימן בסרטיא ופלטיא גדולה ובכל מקום שהרבים מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתיאשין מהן

(3) גמרא – איבעיא להו כי קאמר ר' שמעון בן אלעזר ברוב נכרים אבל ברוב ישראל לא או דלמא אפילו ברוב ישראל נמי אמר

(4) תוספות ד"ה אפילו – וטעמא דנתיאש משום דאיכא אינשי דלא מעלי ושקלי לה

(5) המשך דגמרא לפי גרסא ראשון דתוספות

(א) אם תמצא לומר אפילו ברוב ישראל נמי אמר פליגי רבנן עליה או לא פליגי

(ב) ואם תמצא לומר פליגי – ברוב ישראל ודאי פליגי ברוב נכרים פליגי או לא פליגי

(6) המשך דגמרא לפי גרסא דאית ספרים בתוספות

(א) שאלה – אם תמצא לומר אפילו ברוב ישראל נמי אמר (אז מובן דפליגי עלי' רבנן ברוב ישראל אבל) מי פליגי רבנן עליה אפילו ברוב כנענים או לא פליגי

(ב) ואם תמצא לומר פליגי אפילו ברוב נכרים הלכה כמותו או אין הלכה כמותו

- (א) ונראה כגרסת אית ספרים דפשיטא ליה דרבנן פליגי עליה ברוב ישראל וחייב להכריז ולא חיישינן לאינשי דלא מעלי
- (ב) וכן נראה דהא תנן אלו שחייב להכריז מצא פירות בכלי וכן כולהו דאית בהו סימן ומשמע דאפילו ברשות הרבים דרבים מצויים שם חייב להכריז דלא מדכר רשות היחיד אלא גבי כריכות
- (8) המשך תוספות כמבואר במהרש"א
- (א) קשיא – נימא דלעולם ברשות הרבים הרי אלו שלו והיינו טעמא דלא דפירש התנא דדיקא ברשות היחיד חייב להכריז משום דאפילו בסימטא חייב להכריז
- (ב) תירוץ – אם כן גבי כריכות דמדכר רשות היחיד נמי הוי לן למידק דבסימטא הרי אלו שלו וזאת לא יתכן דהרי במשנה דף כא. קתני דבכריכות הרי אלו שלו דיקא ברשות הרבים לכאורה למילף אשר בסימטא חייב להכריז

דף כד:

סוגיא דאימא מישראל חלק ב' רש"י ד"ה אימא מישראל נפל

[דף כד עמוד ב] בפרש"י בד"ה אימא מישראל נפל כו' ולא אמרינן יניח כדאמרינן לעיל ברוב כותים לרבנן עכ"ל לכאורה הוא מגומגם דהא לפום הסברא דהשתא דהלכה כרשב"א ברוב כותים קיימינן והל"ל מישראל נפל ולא אמרינן דהרי הוא שלו לתלות דמרב כותים נפל כיון דישראל סכרו ליה ואפשר לומר משום דלא הוזכר בשמעתין רוב כותים לרשב"א לתלות בהו דמינייהו נפל אלא לרבנן קאמרינן הכי לעיל יניח ואין צריך להכריז ומיניה דה"ה לרשב"א דאזיל בתר רוב כותים לענין יאוש דאזלינן נמי בתר רוב כותים לנפילה ודו"ק:

(1) משנה כמבואר ברש"י – ר' שמעון בן אלעזר אומר המוצא אפילו דבר שיש בו סימן בסרטיא ופלטיא גדולה ובכל מקום שהרבים מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתיאשין מהן

(2) גמרא כמבואר ברש"י ותוספות

(א) איבעיא להו כי קאמר ר' שמעון בן אלעזר ברוב נכרים (דהמפסיד מתיאש ואומר כנענים שקלי ליה ודאפילו אם ישראל ימצאם לא יכריז דהמוצא תולה דמן הכנענים נפל דהן רובא) אבל ברוב ישראל לא או דלמא אפילו ברוב ישראל נמי מתיאש משום דאיכא אינשי דלא מעלי ושקלי לה)

(ב) ואם תמצא לומר פליגי – ברוב ישראל ודאי פליגי ברוב כנענים פליגי או לא פליגי

(ג) תא שמע ממשנה במכשירין כמבואר ברש"י

(i) מצא אבידה בעיר שישראל וכנענים יושבין בה אם רוב ישראל חייב להכריז אם רוב נכרים אינו חייב להכריז

(ii) מאן שמעת ליה דאמר אזלינן בתר רובא (דהולך בדין מציאה אחר טעם רבים מצויים שם) ר' שמעון בן אלעזר – שמעת מינה כי קאמר ר' שמעון בן אלעזר דהרי הוא שלו ברוב נכרים אבל ברוב ישראל חייב להכריז

(ד) לעולם אימא לך דלר' שמעון בן אלעזר אינו חייב להכריז אפילו ברוב ישראל דמתיאש והא מני רבנן היא ואית להו דחייב להכריז ברוב ישראל דלא מתיאש – וליכא למיפשט דמודי ל' רבנן לר' שמעון בן אלעזר דברוב כנענים הרי אלו שלו דמי קתני "אם רוב כנענים הרי אלו שלו" – "אינו חייב להכריז" קתני ויניח וייתי ישראל ויהיב ביה סימנא ושקיל – דכיון דרובא נכרים דלמא דנכרים הוא ושל המוצא

נמי לא הוּיָא דלא אזלי רבנן בתר רובא בממונא להיות של מצאו אלא באיסורא לענין שלא ליחייב בהכרזה והשבה

(3) המשך דגמרא בדף כד: – ההוא גברא דאשכח ארבעה זוזי דציירי בסדינא ושדו בנהר בירן אתא לקמיה דרב יהודה אמר ליה זיל אכריז – והא רובא נכרים גינהו שמע מינה אין הלכה כר' שמעון בן אלעזר אפילו ברוב נכרים – לעולם אימא לך דהלכה כר' שמעון בן אלעזר ושאני נהר בירן דישאל סכרו ליה וישאל כרו ליה כיון דישאל סכרו ליה אימור דמישראל נפל וכיון דישאל כרו ליה לא מיאש

(4) רש"י – אימא מישראל נפיל – ודלפיכך חייב להכריז ולא אמרינן יניח כדאמרינן לעיל ברוב נכרים לרבנן
(5) מהרש"א

(א) קשיא לרש"י – באמרם שאני "נהר בירן" לכאורה רצונם לומר דבקושטא הלכה כר' שמעון בן אלעזר ברוב כותים – וכיון דהשתא בהלכה כר' שמעון בן אלעזר קיימינן הוי לי' לרש"י לפרש דמטעם "שאני נהר בירן דכיון דישאל סכרו ליה" לא אמרינן דהרי הוא שלו לתלות דמרום כותים נפל" – ולמה פירש רש"י ולא יניח דלכאורה אין לו מקום אלא בדקיימינן בשיטת רבנן דאזלי בתר רובא דיקא לאיסורא אבל לא בממונא

(ב) תירוץ

(i) לא הוזכר בשמעתין רוב כותים לר' שמעון בן אלעזר לתלות בהו דמינייהו נפל – דלא אמר ר' שמעון בן אלעזר אלא המוצא בסרטיא וכו' הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתיאשין מהן

(ii) אלא לרבנן קאמרינן הכי לתלות בהו דמינייהו נפל באמרם "יניח ואין צורך להכריז" כמפורש ברש"י לעיל

(iii) ברם השתא דנודע לן שיטת רבנן דתולין דנפל מרוב כותים מיהת לאיסורא מפרש רש"י דאף לר' שמעון בן אלעזר נמי תולה דמרום נכרים נפל אבל מוסיף ארבנן אשר תולין ככה לא לבד באיסורא אלא אף לממונא למינקט אשר של נכרי הוא אף לממונא

סוגיא דאימא מישראל חלק ג' תד"ה אתא לקמיה דרב

תוס' בד"ה אתא לקמיה דרב גרס כו' דאסור דאימא נטלה מעיר שרובה כותים כו' עכ"ל והא דקאמר והא רובא דישאל נינהו כו' היינו לענין ממונא לחומרא ניזיל בתר רוב אותה העיר דהוה רובא ישראל וחייב להכריז אי לאו דכזוטו של ים דמי אבל לענין איסורא אדרבה ניזיל להתמיר דאימא שנטל מעיר אחרת דרובא כותים ולפי סברת המקשה דאיכא לספוקי בנטל מעיר אחרת ע"כ ל"ג בהאי עובדא בשוקא אלא דשקיל בשרא ושדייה בצנייתא כו' וכן הוא ברא"ש ובנ"י:

דף כה.

סוגיא דכובא וכתנא חלק א' תד"ה הא בכובא וכתנא

[דף כה עמוד א] בד"ה הא בכובא וכתנא פרש"י דמתניתין בכובא וכתנא כו' עכ"ל ק"ק לפרש"י רב פפא דקאמר הא והא בצנא ופירי כו' אמאי לא שבק סברת רב זביד דכתנא עביד דאשתייר ופירי עבידי דשרקי ונפלי כולם והא בכובא וכתנא ול"ק הא דאשתייר והא דלא אשתייר ולפירוש התוס' ניתא ודו"ק:

(1) משנה – מצא פירות בכלי (סתם כלי יש בו סימן) חייב להכריז

(2) גמרא כמבואר ברש"י – טעמא שהפירות לבעל הכלי מחמת דמצא פירות בכלי הא כלי ולפניו פירות הרי אלו הפירות של מוצאן – ואף על פי שהכלי לבעל הסימן את הכלי יחזיר ואת הפירות יעכב לו ולא אמרינן מהאי מנא נפל

(3) ברייתא א'

(א) רישא – מצא כלי שיש בו סימן ולפניו פירות הרי אלו (פירות שאין בהן סימן) שלו (של מוצאן)

(ב) סיפא – מקצתן בכלי ומקצתן על גבי קרקע מקצתן בכיס ומקצתן על גבי קרקע חייב להכריז

(4) רש"י לביאור סיפא דברייתא א' – חייב להכריז על הכל ולהחזירם למי שיתן סימן בכלי

(5) ברייתא ב'

(א) רישא – מצא דבר שאין בו סימן בצד דבר שיש בו סימן חייב להכריז

(ב) סיפא – בא בעל סימן ונטל את שלו זכה הלה בדבר שאין בו סימן

(6) רש"י

(א) לביאור רישא דברייתא ב' – חייב להכריז על הכל וינתנו המעות לבעל הכיס

(ב) לביאור סיפא דברייתא ב' – בא בעל סימן ונטל את שלו (הכיס) ואמר אין המעות שלי זכה הלה במעות

טבלא א' ברייתא א' וברייתא ב' (כמבוארין ברש"י בסוגריים)	
ברייתא א'	ברייתא ב'
רישא – מצא כלי (שיש בו סימן) ולפניו פירות (שאינן בהן סימן) או כיס (שיש בו סימן) ולפניו מעות (שאינן בו סימן) הרי אלו (פירות והמעות) שלו (של מוצאן)	רישא – מצא דבר שאין בו סימן בצד דבר שיש בו סימן חייב להכריז (על הכל וינתנו המעות לבעל הסימן)
סיפא – מקצתן בכלי ומקצתן על גבי קרקע חייב להכריז (על הכל וחייב להחזירם למי שיתן סימן בכלי)	סיפא – בא בעל סימן ונטל את שלו (והודה דאין המעות שלו) זכה המוצא בדבר שאין בו סימן (בממון) – אבל אם לא הודה בעל הסימן חייב המוצא להכריז

(7) גמרא

(א) נמצא דמשנה לפי דיוק דגמרא (כלי ולפניו פירות הרי אלו הפירות של מוצאן) אתיא כרישא דברייתא א'

(ב) ברם תיקשי דרישא דברייתא א' ורישא דברייתא ב' סתרי אהדדי דבפשיטות דינו של פירות בפני (הכיס) ברישא דברייתא א' לא שונה מדין פירות **בצד** (דבר שיש בו סימן) בברייתא ב' ואף על פי כן לברייתא א' פירות דלפני הכיס הרי אלו של מוצאן ולברייתא ב' חייב להכריז

(ג) שים לב דסיפא דברייתא א' וסיפא דברייתא ב' במקצתן בכלי לא סתרי אהדדי דאף לברייתא ב' אלו לא הודה בעל הסימן דאין המעות שלו חייב המוצא להכריז

(ד) שינויא דרב זביד (אליבא דרש"י ותוספות) ורב פפא

טבלא ב' שינויא דרב זביד ורב פפא	רישא דברייתא א' הרי הוא של מצאו	רישא דברייתא ב' חייב להכריז
רש"י לרב זביד	בכובא וכתנא (בגיגית ופשתן) ולא אישתייר פשתן בגיגית – דאי מינה נפל הוה משתייר בה דכתנא לא עביד דשרקי	בצנא ופירי ולא אישתייר פירי בצנא מחמת דעביד דשרקי
תוספות לרב זביד	לא אישתייר מידי ואיירי בצנא ופירי דאינו מחוברים דאלו מן הכלי ה' קצת נשאר מהם בכלי	לא אישתייר מידי ואיירי בכובא וכתנא שפשתן קשור ביחד ויכול להיות שבכלי ה' נפל
רב פפא הא והא בצנא ופירי	לא אישתייר מידי וליכא למימר דאבראי מיני' נפל	דאישתייר מידי ואיכא למימר הנך דאבראי מינה נפל

(8) מהרש"א

- (א) לשיטת רש"י – כי מוקי לה רב פפא הא והא בצנא ופירי פליג רב פפא בטעמא ארב זביד דרב זביד סבר דבצנא ופירי חייב להכריז אף על גב דלא אישתייר מידי מחמת דעבידי דשרקי – ורב פפא פליג ואומר אשר "עבידי דשרקי" אינה מן הענין ודבאישתייר ולא אישתייר לחוד תליא מילתא
- (ב) קשיא לרש"י – למה לי' לרב פפא למימר הא והא בצנא ופירי איירי ולמיפלג ברב זביד באלו יש בהן ענין דעבידי דשרקי – ביותר פשיטות הוה לי' לישבק כל עיקר מהא דאוקמה רב זביד לברייתא ב' בצנא ופירי ולפרש דהא והא בכובא וכתנא ודבפשיטות באישתייר ולא אישתייר לחוד תליא מילתא
- (ג) ולשיטת תוספות ניהא כיון דלשיטתייהו ברב זביד אף בצנא ופירי ליכא ענין של עבידי דשרקי

סוגיא דכובא וכתנא חלק ב' תוספות בא"ד ור"ח

בא"ד ור"ח פי' כו' אף על פי שיש בפנים קצת פירות ואפילו בעל כו' עכ"ל אשמעי' ברישא דחייב להכריז משום מקצת הפירות שבפנים דנותנין אותו לבעל הכלי ולא אמרינן כשם שהנך שע"ג קרקע מעלמא אתו הנך שבכלי נמי מעלמא אתו והך מלתא לא שמעינן ליה ממתני' דקתני מצא פירות בכלי חייב להכריז וק"ל:

(1) משנה ושיטת ר"ח בברייתא ב' לעניננו

משנה	תמצית דברייתא ב' לשיטת ר"ח
מצא פירות בכלי חייב להכריז	מצא דבר שאין בו סימן בצד דבר שיש בו סימן חייב להכריז משום מקצת פירות שבפנים שנותנין אותו לבעל הכלי

(2) מהרש"א – לשיטת רבינו חננאל אשמעינן ברייתא ב' דחייב להכריז משום מקצת הפירות שבפנים דנותנין אותו לבעל הכלי ולא אמרינן כשם שהנך שעל גבי קרקע מעלמא אתו הנך שבכלי נמי מעלמא אתו – והך מלתא לא שמעינן ליה ממשנה דקתני מצא פירות בכלי חייב להכריז דיכול להיות דאיירי בדאין פירות כלל חוץ לכלי

תד"ה הא גופא

בד"ה הא גופא קשיא אמתניתין לא פריך דמצינן למימר כו' עכ"ל ר"ל דמתני' ה"מ למימר שפיר כדיוקא דרישא מעות מפוזרות הרי אלו שלו אבל משלחפי שלחופי חייב להכריז משום דהוי שפיר דרך הנוח ויתן סימן מנין המטבעות אבל הסיפא דקתני ג' מטבעות זו ע"ג זו חייב להכריז לא איירי כלל בנוחן סימן מנין המטבעות הצבורים ואף אם לא ידע מנין המטבעות ודו"ק:

(1) משנה בדף כא. – אלו מציאות הרי אלו שלו מצא מעות מפוזרות

(2) משנה בדף כד: – ואלו חייב להכריז מצא ציבורי פירות ציבורי מעות שלשה מטבעות זה על גב זה

3) גמרא בדף כה. (כמבואר ברש"י) – שלשה מטבעות זה על גב זה – אמר ר' יצחק מגדלאה והוא שעשוין כמגדלין (כי מנחי הכי לאו דרך נפילה הוה אלא דרך הינוח והיה דעתו לחזור ולטלן ושכח הלכך נוטל ומכריז וזה בא ונותן סימן ואומר מגדלין היו עשוין)

4) המשך דגמרא

א) תניא נמי הכי בברייתא – מצא מעות מפוזרות הרי אלו שלו עשוין כמגדלים חייב להכריז – אלו הן עשוין כמגדלים שלשה מטבעין זה על גב זה

ברייתא	משנה כמבואר בגמרא
רישא – מעות מפוזרות הרי אלו שלו	רישא – מעות מפוזרות הרי אלו שלו
סיפא – עשוין כמגדלין חייב להכריז – אלו הן עשוין כמגדלים שלשה מטבעין זה על גב זה	סיפא – ואלו חייב להכריז מצא ציבורי פירות ציבורי מעות שלשה מטבעות זה על גב זה גמרא (ר' יצחק מגדלאה) – והוא שעשוין כמגדלין

ב) קשיא לברייתא – אמרת מצא מעות מפוזרות הרי אלו שלו הא משלחפי שלחופי (קצת זו על חבירתה ומקצת על גבי קרקע) חייב להכריז (אלמא כי האי גוונא לאו דרך נפילה הוה) – אימא סיפא **עשוין כמגדלין חייב להכריז** הא משלחפי שלחופי הרי אלו שלו

5) תוספות

א) קשיא למה לא מקשי "הא גופא קשיא" אמשנה קתני "מעות מפוזרות הרי אלו שלו" ומשמע אשר משלחפי שלחופי חייב להכריז דלאו דרך נפילה הוה – אימא סיפא בדף כד: **ציבורי מעות שלשה מטבעות זה על גב זה חייב להכריז** הא משלחפי שלחופי הרי אלו שלו

ב) תירוץ – "מצנינן למימר דג' מטבעות היינו פירוש דצבורי מעות"

6) מהרש"א כמבואר בספר כוס הישועות ומובא בספר מצא טוב

i) עיקר הקושיא היא רק מכח פירושו של ר' יצחק מגדלאה דג' מטבעות זה על גב זה היינו שמונחין כמגדלין ודבריו מבוססין אהא דאם לא כן היינו רישא דצבורי מעות

ii) אבל נוכל לפרש שלא כר' יצחק דג' מטבעות הוא פירושא דצבורי מעות ולא איירי במונחין כמגדלין כלל אלא זה על גב זה הוי סימן וגם משלחפי שלחופי חייב להכריז

iii) ולכן עדיף ל' להקשות אברייתא דתני מפורש דג' מטבעות היינו דמונחין כמגדלין

דף כה:

סוגיא דספק הינוח חלק א' תד"ה ואמר וד"ה אם נטל

[דף כה עמוד ב] בד"ה ואמר ר' אבא כו' ואם נטל כו' א"נ התם לדעת הונח שם ולא יגע בו אפי' יש בו סימן כו' עכ"ל ומיירי אפי' במשתמר קצת ולא דמיא לדהכא דאע"ג דהניחו בעלים מעיקרא מדעת מכל מקום דומה הוא ששכחוה וק"ל:

1) גמרא – אמר ר' אבא בר זבדא אמר רב כל ספק הינוח לכתחילה לא יטול ואם נטל לא יחזיר דלית להו למרייהו סימנא בגביהו

2) תוספות – מיירי בספק אבידה דאפילו הניחה בעלים שם מדעת דומה ששכחוהו דבלא משתמר כי אם קצת מיירי דומיא דמשנה (דמצא אחר הגפה כמבואר בעמוד 4) דעל משנה קאי ר' אבא ולכך אם נטל לא יחזיר דהשתא דשכחוה ונטלה אבידה היא

3) המשך תוספות כמבואר במהרש"א

א) קשיא – למה תניא לקמן מצא טלית או קורדום בצד גדר אין זו אבידה ולא יגע בו אפילו יש בו סימן

(ב) תירוץ "אי נמי" (יבואר בהוספת מהרש"א להלן) – אף על גב דהתם נמי יכול להיות דאיירי במשתמר קצת מכל מקום שאני התם דלדעת הונח שם ולא יגע בו אפילו יש בו סימן דדרך פועלים שמניחים טליתן או קורדומם בצד גדר של אותה שדה

(4) הוספת מהרש"א

(א) קשיא הרי הכא בנידון דר' אבא בר זבדא נמי הניחו בעלים מעיקרא בדעת ולמה קבענו דלא יטול דיקא בדלית בו סימן

(ב) כיוונו תוספות למימר דלא דמיא התם לדחא דהכא דומה הוא ששכחה מה שאין כן התם דלא דומה הוא ששכחה ובפשיטות לא שרי למישהו לקחת ולהכריז כלי של חבירו שלא שכחו ואינה אבידה – ואין מן הענין שיש בו סימן

סוגיא דספק הינוח חלק ב' רש"י ד"ה ישראל לא מצנעי

בפרש"י בד"ה ישראל לא מצנעי מחציה ולפנים אמאי שלו כו' עכ"ל השתא דאכתי לא אסיק אדעתיה למימר דאיירי מתניתין בשתיך טפי ה"מ להקשות אפילו אמצציו ולחוץ אמאי יהא שלו כיון דספק הנוח לא יטול כמו שפרש"י ותוספות אלא דניחא ליה לאקשווי ארישא בפשיטות אמצציו ולפנים אטו אמוריים כו' ודו"ק:

(1) משנה

(א) מצא בכותל ישן בין מחציו ולפנים בין מחציו ולחוץ הרי אלו שלו של מצאו

(ב) מצא בכותל חדש – מחציו ולחוץ שלו דאמרינן אחד מבני רשות הרבים נתנו שם ושכה – מחציו ולפנים של בעל הבית

(2) ברייתא לביאור רישא דמשנה – מצאו בגל ובכותל ישן הרי אלו שלו מפני שיכול לומר לו של אמוריים הן

(3) גמרא

(א) קשיא – אטו אמורים מצנעי ישראל לא מצנעי – ומפרש רש"י דמקשי אשר מחציו ולפנים אמאי הרי אלו של מצאו הרי בעל הבית זה משתמש בה כמה שנים

(ב) תירוץ – לא צריכא דשתיך טפי

(4) מהרש"א

(א) קשיא

(i) בהוה אמינא דגמרא – בדאכתי לא אסיק אדעתייהו דמיירי בדשתיך טפי – הוי לה לגמרא להקשות נמי לכותל ישן במחציו ולחוץ למה הרי אלו שלו הרי ספק דהינוחם שם ישראל וקבענו בחלק א' דספק הינוח לא יטול

(ii) ולחזק קושיא זו תדע דרש"י גופי' ותוספות בדף כו. מקשי ככה זו לכותל חדש במחציו לחוץ ומתוצי דבשינויא דגמרא להלן "דשתיך טפי" מיושבת נמי קושיא זו לכותל חדש

(5) תירוץ – עדיף לה לגמרא להקשות בפשיטות על המציאות דאין לסמוך על אמוריים מחציו ולפנים במקום להקשות על סמך דין ספק הינוח – ובתירוץ "דשתיך טפי" ממילא מיושבת נמי הקושיא על סמך ספק הינוח

דף כו.

סוגיא דספק הינוח חלק ג' רש"י ד"ה הכי נמי

[דף כו עמוד א] בפירש"י בד"ה ה"נ סתם שוכר בית כו' ונימא האחרונים שכחוהו כו' עכ"ל לפרש"י לא איירי בבעל הבית הדר עם השוכרים אלא דאית לן למתלי בשוכר אחרון שיצא מן הבית ושהוא שכחו ועיין בהגהות אשר"י ומה ששכחו ראשונים כבר מצאו האחרונים אבל קצת מגומגם בפירושו דמי הכריחו למה שפירש סתם שוכר כשהוא יוצא מחפש כל זוויתיו כו' דהוה סגי ליה במה שפירש שהאחרונים מצאו מה ששכחו הראשונים ומה שנמצא השתא דבתרא הוא דהוי שפיר דומיא דההיא דמייתי משוקי ירושלים ויש ליישב בדוחק ודו"ק:

סוגיא דספק הינוח חלק ד' תוספות ד"ה דשתיך

תוס' בד"ה דשתיך וא"ת וליקני ליה חצרו כו' וכן מוכח לקמן דתנן מצא בחנות כו' עכ"ל כתב מהרש"ל מזה יראה דלא ס"ל לבעלי התוס' דשייך למימר גבי חצר יאוש שלא מדעת כו' ולאפוקי מדעת נ"י והרא"ש כו' וכן כתב הרא"ש להדיא עכ"ל ודבריו תמוהין דמה שייך כאן יאוש שלא מדעת כיון דתלינן ליה בשל אמוריים ולהכי הביאו נמי ראייה מהך דחנות ושולחנות דמיירי נמי דתלינן ברוב כותים כמו שפירשו התוס' לקמן וכן הך דתגר איכא לפרושי הכי אפילו בקונה מרוב כותים ותדע שהרי הנ"י גופיה כתב הכא ברישא כדברי התוס' והביא ג"כ הראייה מחנות ושולחנות ולא כתב הנ"י דשייך יאוש שלא מדעת בחצר אלא בסיפא גבי כותל חדש דליכא למתלי באמוריים גם הרא"ש לא כתב כן דשייך יאוש שלא מדעת הכא בחצר אלא לפי תירוצו השני שכתב דהשלל מתחלק לכל ישראל כו' ואהא כתב וכ"ת תקנה לו חצרו אחר שנתייאשו לא עדיפא חצרו מידו כו' עכ"ל אבל בתירוצו קמא שהם בעצמם דברי התוס' דלית לן למתלי אלא בשל אמוריים ודאי דלא שייך יאוש שלא מדעת בחצר ולכך הביא ג"כ בתירוצם הראשון מהלוקח מן התגר דמי לא עסקינן דלוקח מרוב כותים ומה שלא הביא ראייה גם מחנות ושולחנות ע"כ לאו מטעמיה שהרי כתב הרא"ש לקמן גבי חנות וחצרו לא קנתה דלא סמכה דעתיה כו' עכ"ל והדברים ברורים למביין ודו"ק:

(1) ניהדר למשנה דמצא בגל ובכותל ישן דהרי אלו שלו של מוצאו

(2) תוספות

(א) קשיא – וליקני ליה חצירו לבעל הגל או לבעל הכותל

(ב) תירוץ – אין חצר קונה בדבר שיכול להיות שלא ימצאנו לעולם כמו הכא שהוא מוצנע בעובי הכותל

(ג) וכן מוכח לקמן בעמוד ב' דתנן מצא בחנות ובשולחנות הרי אלו שלו ואין חצירו קונה לחנוני או לשולחני לפי שהמעות הם דבר קטן ואין סופו לימצא

(ד) וכן לקמן בדף כז. בלוקח פירות מן התגר ומצא בהן מעות דהרי הן שלו ולא אמרי' דקנה אותם תגר כשהיה ברשותו

(3) מהרש"ל

(א) מהא דנקטי תוספות דחצר אינו קונה דיקא בדבר שיכול להיות שלא ימצאנו לעולם ולא מפרשי דחצר אינו קונה היכא "דבאיסורא אתא לידי" קודם ייאוש" יראה דבעלי התוספות סבירא להו דדיקא גבי אדם שייך למימר יאוש שלא מדעת ובאיסורא אתא לידיה (כמבואר בדף כא:) אבל בחצר כל זמן שמתייאשים הבעלים קונה בעל החצר אף אלו אכתי לא התיאש האובד עד לאחר שנפל האבידה בחצר – ולכן הוצרכו תוספות לפרש דאפילו הכי בסוגיא דידן חצר אינו קונה מחמת דאיירי בדבר שיכול להיות שלא ימצאנו לעולם

(ב) וזאת לאפוקי מדעת נמוקי יוסף והרא"ש דאית להו דבקושטא גם חצר אינו קונה באיסורא אתא לידי קודם ייאוש

(4) מהרש"א

(א) לעולם אימא לך שלא כמהרש"ל ושאני נידון דידן דאיירי באבידת אמוריים דלאו באיסורא אתא לידי ולכן הוצרכו תוספות לפרש דאפילו הכי בסוגיא דידן חצר אינו קונה מחמת דאיירי בדבר שיכול להיות שלא ימצאנו לעולם

(ב) ולהוכיח דאף לאבידת נכרים דלא שייך בהו באיסורא אתא לידי מכל מקום לא קונה חצר בדבר שיכול להיות שלא ימצאנו לעולם – הביאו תוספות ראייה מהך דחנות ושולחנות דמיירי אף בגוונא דתלינן ברוב כותים כמו שפירשו תוספות לקמן בעמוד ב' בד"ה אפילו צרורין – וכן הך דתגר איכא לפרושי דאיירי אף בתגר דקונה מרוב כותים

(5) המשך מהרש"א

(א) ואכן רא"ש ונמוקי יוסף תרוייהו אזלי בדרך תוספות דבקושטא באבידת ישראל אף בחצר שייך דין באיסורא אתא לידי ודשאני נידון דידן מחמת דלאו באבידת ישראל משתעי

(ב) דהרי כתב רא"ש שתי תירוצים להא דבסוגיא דידן לא קנה חצירו

(i) תירוץ קמא – דחצר אינו קונה בדבר שאין עתיד להמצא וכן מוכח הך הלוקח מן התגר דהרי אלו שלו ולא אמרינן קנה להו תגר כשהיו ברשותו

(ii) תירוץ שני

(1) דמה שנשאר טמון מן האמוריים לא היו לאותו שנפל הקרקע לחלקו כי השלל היה מתחלק לכל ישראל ואחר שעמד שם הרי הוא כאבוד מכל ישראל והרי הוא של מוצאו וכי תימא תקנה ליה חצירו אחר שנתייאשו ישראל לא עדיפא חצירו מידו דאילו בא לידו קודם יאוש תו לא קני הואיל ובאיסורא אתא לידיה הלכך חצירו נמי בכי האי גוונא לא קניא ליה

(iii) הרי דבתירוץ שני כתב רא"ש כדברי מהרש"א דשייך יאוש שלא מדעת בחצר לשלל שהי' מתחלק לישראל

(iv) אבל בתירוץ קמא אזיל רא"ש בדרך דלית לן למתלי אלא בשל אמוריים ולכן ודאי דלא שייך באיסורא אתא לידי בחצר והוצרך למיתלי כתוספות דמכל מקום לא קונה חצר מחמת דאיירי בדבר שאין עתיד להמצא ולזה הביא רא"י מהלוקח מן התגר דמיירי אף בלוקח מרוב כותים

(v) ולא הביא רא"ש כתוספות סיעתא גם כן מחנות ושלחנות – משום דבחנות ושלחנות סומך רא"ש על טעם בסימן י' שלו דלא סמכא דעת' כיון דרבים נכנסין ויוצאין – פרטי טעם זו אינן מעניננו

(ג) ולכאורה סומך מהרש"ל לגבי שיטת נמוקי יוסף אהא דכתב דשייך ייאוש שלא מדעת בחצר אבל כשתדקדק תראה שלא כתב כן אלא בכותל חזש דלית למתלי באמוריים

סוגיא דספק הינוח חלק ה' תוספות ד"ה לג' כותים

בד"ה לג' כותים בפחות מג' לא מקרי רוב ומיירי כו' עכ"ל אפשר לפרש דאע"ג דשני כותים נמי הוי רוב לגבי בעל הבית לחודיה מכל מקום כיון דעיקר דירתם אין כאן אלא לינה א' ושנים לית לן למתלי בנפל מהני שני כותים לגבי בע"ה דדירתו שם אי לאו דג' הוו וליכא לאקשוויי לא תוקמה בפונדק אלא במשכירו ודר עם ב' כותים דהא פשיטא הוא דתלינן ברוב כותים ועוד מלתא דלא שכיחא הוא שיהיה ישראל דר עם ב' כותים וק"ל:

דף כו:

גמרא מאי אריא

[דף כו עמוד ב] בגמרא מאי אריא דתני בין הכסא לשולחני של שולחני ליתני על שולחן א"נ כו'. מדברי הרא"ש נראה דהך הוכחה קמייתא לא היה בנוסחתו ומשום דהא איכא למידק איפכא מרישא כדקאמר לעיל לפני שולחני הרי אלו שלו הא ע"ג שולחן דשולחני וכדמסיק דמהא ליכא למשמע מיניה גם הרי"ף היה לו גירסא אחרת בזה והכל הוכחה אחת ע"ש ויש ליישב נוסחת הגמרות שלנו דלפני שולחני לא דייק ליה השתא מדלא קתני לפני השולחן אבל לפני השולחני משמע שפיר גם על השולחן וק"ל:

(1) משנה כמבואר ברש"י

(א) אם נמצאו מעות לפני שולחני הרי אלו שלו (של מצאו) דאם מן השולחני נפלו היה להם להמצא בין השולחני לכסא ששולחן שלו מונח עליו

(ב) בין הכסא ולשולחני הרי אלו של שולחני

(2) גמרא כמבואר ברש"י

(א) אמר ר' אלעזר אפילו מונחין על גבי שולחן הרי אלו שלו

לפני שולחני (מקום הבאין להחליף מעות) הרי אלו שלו	על גבי שולחן (המונח על הכסא) – לר' אלעזר הרי אלו שלו	בין הכסא לשולחני הרי אלו של שולחני
--	--	------------------------------------

(ב) קשיא לר' אלעזר – תנן לפני שולחני הרי אלו שלו הא על גבי שולחן דשולחני

(ג) תירוץ לר' אלעזר – אימא סיפא בין הכסא ולשולחני של שולחני הא על גבי שולחן שלו

(ד) אלא מהא ליכא למשמע מינה

(3) רבא מתרץ לר' אלעזר ככה כמבואר במהרש"א

(א) בטבלאות להלן

(ב) "לפני שולחני הרי אלו שלו" דמיתני במשנה עצם משמעו דהרי הוא שלו החל מן ימין ציור דלהלן עד בין הכסא לשולחני כדר' אלעזר

לפני שולחני (מקום הבאין להחליף מעות) הרי אלו שלו	על גבי שולחן (המונח על כסא) הרי אלו שלו	בין הכסא לשולחני הרי אלו של שולחני
--	---	------------------------------------

(ג) ואלו כיוונה משנה למילף שלא כר' אלעזר הוי לה למיתני "לפני שולחן הרי אלו שלו" דעצם משמעו דאינו שלו אלא החל מן ימין הציור עד תחלת השולחן

לפני שולחן (מקום הבאין להחליף מעות) הרי אלו שלו	על גבי שולחן (המונח על כסא) – אינה שלו	בין הכסא לשולחני הרי אלו של שולחני
---	--	------------------------------------

דף כז.

סוגיא דסימנין דאורייתא חלק א' – תוספות ד"ה מה שמלה

תוס' בד"ה מה שמלה כו' שיחזירוה להם בסימנין אפילו אי סימנין לאו כו' דע"י שיש כו' עכ"ל מה שהוצרכו לזה ולא ניחא להו בפשיטות אי סימנין לאו דאורייתא סימנין כדי נסבה עיין בתוס' בפרק מרובה:

סוגיא דסימנין דאורייתא חלק ב' תוספות ד"ה בעדי אוכף

בד"ה בעדי אוכף פי' אי סימנין לאו דאורייתא עכ"ל אבל אי סימנין דאורייתא לא איצטריך ליה לרבויי עדי אוכף דליכא לאשכוחי עדים בלא סימנין כמ"ש התוס' לעיל ומזה שכתבו התוס' לקמן דאיתי ת"ש חמור בסימני אוכף ברייתא היא עכ"ל אבל רבא הכא ע"כ מספקא ליה וק"ל:

- (1) קרא – וכן תעשה ... לשמלתו ולכל אבידת אחיך
- (2) גמרא – אמר רבא אף השמלה היתה בכלל כל אבידת אחיך ולמה יצאת להקיש אליה לומר לך מה שמלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה תובעין אף כל דבר שיש בו סימנין ויש לו תובעים חייב להכריז
- (3) תוספות ד"ה מה שמלה
(א) מהכא נפקא לן דאבידה נקנית בייאוש דמה שמלה מיוחדת שיש בה סימן ואין הבעלים מתייאשין אלא תובעין שיחזירוה להם בסימנין
(ב) אפילו אי סימנין לאו דאורייתא ואין מחזירין אלא בעדים מכל מקום ילפינן משמלה דדווקא דבר שיש בו סימן חייב להחזיר דעל ידי שיש בו סימן ימצא עדים שיאמר להם מכירים אתם שמלה שלי שהיו בה סימנין כך וכך וגם המוצא לא יוציא השמלה להראותה לכל אדם אלא למי שיתן בה סימנים אף על פי שאינו מחזירה לו בכך מכל מקום דומה שהיא שלו ומראה אותה לעדים – אבל דברים שאין בהן סימן הוי שלו לפי שהבעלים נתייאשו
- (4) גמרא – אמר רבא למה לי דכתב רחמנא שור חמור שה שמלה – צריכי דאי כתב רחמנא שמלה הוה אמינא הני מילי בעדים דגופה וסימנין דגופה אבל חמור בעדים דאוכף וסימנין דאוכף אימא לא מהדרינן ליה – כתב רחמנא חמור דאפילו חמור בסימנין דאוכף [לכאורה גרסי תוספות "דאפילו חמור בעדים דאוכף וסימנין דאוכף"]
- (5) תוספות – בעדי אוכף פירוש אי סימנין לאו דאורייתא
- (6) מהרש"א לביאור תוספות
(א) תוספות מסקי דרבא דיליף בין עדים דאוכף בין סימנין דאוכף מספקא ליה
(i) אלו סימנין דאורייתא דאז אתיא קרא למילף הא גופא דסימנין דאורייתא ולא איצטריך ליה לרבויי עדי אוכף כדקבענו דליכא לאשכוחי עדי אוכף בלי סימני אוכף וסימנין לחודיהו כבר אהני לן
(ii) ולאידך גיסא אי סימנין לאו דאורייתא דאז מוכרח דאתיא ריבויא למילף דעדי אוכף מהני ואין הכי נמי דבלי סימנין ליכא לאשכוחי עדים אבל מכל מקום אין סימנין דאורייתא דהני סימנין אינן אלא היכי תמצא למצוא עדים
- (7) המשך דגמרא – איבעיא להו סימנין דאורייתא או דרבנן – תא שמע חמור בסימני אוכף – הרי דסימנין דאורייתא
- (8) תוספות בעמוד ב' – חמור בסימנא אוכף ברייתא היא
- (9) המשך מהרש"א – הוצרכו תוספות לפרש ככה להדגיש אשר רבא גופי' מסופק אלו סימנין דאורייתא כדקבענו

דף כז:

סוגיא דסימנין דאורייתא חלק ג' תד"ה דרשהו

[דף כז עמוד ב] בד"ה דרשהו אם כו' מדקאמר וכי תעלה על דעתך כו' עכ"ל ר"ל דאי בדרך אסמכתא קאמר נמי בברייתא דרשהו ואפילו בסימנין לא יחזיר כמו במתני' לא הוה שייך למימר ולתמוה וכי תעלה על דעתך שיתננו כו' אלא דרשהו ואפילו בסימנין לא יחזיר כיון דעיקר קרא לאו להכי אתא אלא או ליתן לו בסימנין או בעדים ומשני דעיקר קרא אתי שיביא עדים שהוא שלו כן פרש"י ובעל המאור הקשה לפירושו דתיפוק ליה משמלה דדריש לה ליש לה תובעין והיינו על ידי עדים אי סמנין לאו דאורייתא ומפרש הוא שיביא עדים שאינו רמאי כו' ע"ש:

(1) גמרא

- (א) איבעיא להו סימנין דאורייתא או דרבנן
- (ב) תא שמע מברייתא כמבואר ברש"י – והיה עמך עד דרש אחיך אתו וכי תעלה על דעתך שיתננו לו קודם שידרשנו אחיך אלא דרשהו אם רמאי הוא או אינו רמאי
- (ג) מאי לאו בסימנין ותיפשוט דסימנין דאורייתא – לא בעדים – ומפרש רש"י "שיביא עדים שהוא שלו"
- (2) תוספות כמבואר במהרש"א
- (א) קשיא – במשנה דף כח: דריש מהאי קרא דלא יחזיר לרמאי אף בסימנין
- (ב) תירוץ – דרשה דמשנה אסמכתא היא
- (ג) קשיא – למה לא משני דדרשה דברייתא נמי אסמכתא היא
- (ד) תירוץ – שאני ברייתא דבדרך הקדמה קתני בלשון בתמי' "וכי תעלה על דעתך שיתננו לו קודם שדרשנו" ומסתבר דמסיק אשר אכן לא תתננו לו קודם שתדרשנו אלא תתננו לו לאחר שתדרשנו אם הוא רמאי – להוה אמינא בסימנין ולמסקנא בעדים
- (3) המשך מהרש"א

(א) בעל המאור כמבואר במהרש"א – קשיא לרש"י שפירש "בעדים" בעדים שהיא שלו – למה לי עד דרוש תיפוק ליה משמלה כבחלק ב' לעיל דלא אתיא אלא ליש לה תובעין והיינו על ידי עדים אי סימנין לאו דאורייתא (דבשלב סוגיא דידן קיימינן דסימנין לאו דאורייתא) ולכן ודאי בעדים מהדר – ונראה לבעל המאור לפרש "בעדים" שיביא עדים שאינו רמאי אלא שהוא צורבא מדרבנן דלא משני בדבוריה ונוטל אפילו בלא עדים שהיא שלו

סוגיא דסימנין דאורייתא חלק ד' תד"ה מצאו גט וד"ה וניחוש

בד"ה מצאו גט קשור בכיס יחזיר המוצא לשליח או לבעל כו' עכ"ל דהוה מצינן לאוקמא שאותו שאבדו מצאו כמ"ש התוספות לקמן והיינו לפום הסברא דסימנין לאו דאורייתא אבל לפום הסוגיא דשמעתין דפריך מיניה ניחוש לשאלה היינו ע"כ למאי דס"ד השתא דסימנין דאורייתא ואית לן לפרושי כפשטה דאפילו במוצא אחר יחזירנו לשליח או לבעל אבל אי הוה אותו שאבדו מוצאו לא הוה קשיא ליה נמי ניחוש לשאלה דהוה נאמן לומר שלא השאילו לאחר במגו דלא אבדתיו ועיין עוד בתוס' בפרק האשה בתרא וק"ל:

(1) המשך דגמרא בענין אלו סימנין דאורייתא או לאו דאורייתא

- (א) תא שמע אין מעידין על אדם שמת להשיא את אשתו אלא אם כן ראו פרצוף פניו עם החוטם אף על פי שיש סימנין בגופו ובכליו
- (ב) קשיא – שמע מינה סימנין לאו דאורייתא

- (ג) תירוץ – לעולם סימנין דאורייתא וגופו דארוך וגוץ שאין זה סימן שהרבה ארוכין וגוצים יש – כליו דחיישינן לשאלה דהיינו שמא השאיל בעל האשה את כליו לאותו אדם שמת
- (ד) קשיא להא דאמרת דסימנין דאורייתא אבל מכל מקום חיישינן לשאלה
- (i) ברייתא כמבואר בתוספות – מצאו גט קשור בכיס יחזיר המוצא לשליה או לבעל השואלו בסימני הכיס
- (ii) ואי סלקא דעתך דסימנין דאורייתא אבל מכל מקום חיישינן לשאלה כי מצאו קשור בכיס אמאי כשר ניחוש לשאלה דהיינו שמא השאיל בעל הכיס את הכיס לאחר ואותו אחר קשר בו את הגט ואין הגט של בעל הכיס ואם כן האיך אפשר להחזיר את הגט בסימני הכיס
- (2) תוספות ד"ה מצאו וד"ה וניחוש לשאלה כמבואר במהרש"א – אין להוכיח מברייתא זו דסימנין דאורייתא – דמצינן למימר אשר לעולם סימנין לאו דאורייתא ואירי כגון שאותו שאבדו מצאו ומכיר הכיס בטביעות עין דכיון שבעצמו מצאו נאמן שמכירו במגו שהי' יכול לומר דלא אבדו כלל
- (3) המשך מהרש"א
- (א) אבל לפום מאי דקיימינן השתא דסימנין דאורייתא וחיישינן לשאלה
- (i) עדיף לן לפרושי לברייתא כפשטה דאפילו במצאו אחר וליכא מיגו קתני דיחזירנו בסימנין לשליה או לבעל ולהקשות דמוכרח דלא חיישינן לשאלה
- (ii) ולא לישני דבעלמא חיישינן לשאלה ושאני הכא דאירי שאותו שאבדו מצאו ונאמן במגו

דף כח.

תוספות ד"ה חמשה עשר יום

[דף כח עמוד א] בד"ה ט"ו יום וא"ת כו' נשאר מצד א' ל"ט יום כו' עכ"ל אלימא להו לאקשוויי הכי דנשארה כ"כ מצד אחד וה"ה דה"מ לאקשוויי בפשיטות דאפילו אם היה ירושלים באמצע הארץ היה יותר ממהלך ט"ו יום עד סוף הגבול ועוד כיון שהיה ט"ו יום עד נהר פרת שהוא תחום ארץ ישראל כדמשמע בקרא עד הנהר הגדול נהר פרת נשאר מצד אחד מהלך כ"ה ימים וק"ל:

- (1) גמרא – נוקטין אשר מירושלים עד בית אחרון בישראל הי' מהלך לא יותר מט"ו יום
- (2) תוספות מקשי דלפי חשבון שאינו מעניננו מוכרח אשר כל גבול ישראל מהלך ארבעים יום ומהלך מירושלים עד הגבול בירדן אינו אלא מהלך יום אחד ודלכן מוכרח אשר מהלך מירושלים לצד שני במערב הנו ל"ט יום
- (3) מהרש"א
- (א) קשיא

- (i) למה לא מקשי בפשיטות דאפילו אם היה ירושלים באמצע הארץ (ולא בסמוך יום אחד לירדן) היה מהלך כ' יום (ולא ט"ו יום) עד סוף הגבול בין לצד מזרח בין לצד מערב
- (ii) ואלו ננקוט דבקושטא נהר פרת הוא תחום ארץ ישראל במזרח כדמשמע בקרא עד הנהר הגדול נהר פרת ואשר לנהר פרת מהלך ט"ו יום אכתי קשה דנשאר לצד מערב מהלך כ"ה יום
- (ב) תירוץ – אלימא להו לאקשוויי דנשארה דרך ל"ט יום (שהוא זמן יותר מרובה) לצד מערב

דף כח:

סוגיא דשומר אבידה חלק א' רש"י ד"ה ראה היאך תשובנו

[דף כח עמוד ב] בפרש"י בד"ה ראה היאך תשיבנו לו שלא תאכילנו חצי דמיו כו' עכ"ל
ושלא יאכיל עגל לעגלים דקאמר בגמרא לאו דוקא דמי אותו עגל אלא אפילו דמי עגל אחר
השוה חצי דמיו של זה וק"ל:

- (1) משנה – דבר שאין עושה אבל אוכל ימכר שנאמר והשבותו לו ראה היאך תשיבנו לו
- (2) רש"י – ראה היאך תשיבנו לו שלא תאכילנו חצי דמיו שאם כן אין זו השבה
- (3) ברייתא – תנו רבנן והשבותו לו – ראה היאך תשיבנו לו שלא יאכיל עגל לעגלים וסיח לסייחין אוזאן לאווזין ותרגול לתרגולין
- (4) מהרש"א
א) קשיא – אם כן היאך פירש רש"י לעיל "שלא תאכילנו חצי דמיו"
ב) תירוץ – שלא יאכיל עגל לעגלים דקאמר בגמרא לאו דוקא דמי אותו עגל אלא אפילו דמי עגל אחר השוה חצי דמיו של זה

דף כט.

סוגיא דשומר אבידה חלק ב' תד"ה והוי שואל עלייהו

[דף כט עמוד א] תוס' בד"ה והוי שואל עלייהו כו' ועי"ל דלקמן הכי פירושו ה"ד אי דלא
מנטרא כו' עכ"ל לתירוץ קמא חזר רבה מהא דבעי למימר בפרק הכונס דמיירי קרא
בשומר חנם ובאינה משתמרת ומיירי בב"ח דנקטי להו נגרי ברייתא וקא משמע לן דלא
בעינא דעת בעלים והך דרבא אי דמנטרא פשיטא כו' היינו מנטרא בשומר שכר במשתמרת
דהכונס וכרב יוסף כדקבלה מיניה רבה אבל לתירוץ בתרא לא חזר רבה כלל ומעיקרא נמי
בפרק הכונס לא הוה דריש מיניה שומר חנם אלא בדרך אסמכתא ועיקר קרא לא אתא אלא
כדר"א כדאמר רבא בפרקין ומיהו איירי בשומר חנם ומנטרא ולא מנטרא דקאמר רבא
היינו מפשיעה לרבא ומנטרא דהכא כלא מנטרא (דאלו מציאות) {בפרק הכונס} כן נראה
לברר דבריהם בפרק שבועת הדיינין שכתבו שם יותר מפורש שני התירוצים שכתבו הכא
והתוס' בפרק הכונס לא כתבו אלא תירוץ שני שכתבו הכא ובפרק שבועת הדיינין שלא
הזכירו שם כלל דמיירי לרבה נמי בשומר שכר ובב"ח דנקטי להו נגרי ברייתא ושכתבו
שם דקבלה מיניה רבה היינו שקבל מיניה דאפילו איירי בשומר חנם מכל מקום עיקר קרא
לא איצטריך אלא כדר"א ומהרש"ל דחק עצמו בזה ואין צורך להאריך ודו"ק:

- (1) גמרא – שומר אבידה רבה אמר כשומר חנם דמי רב יוסף אמר כשומר שכר דמי – רבה אמר כשומר חנם
דמי דמאי הנאה קא מטי ליה רב יוסף אמר בההיא הנאה דכיון דעוסק במצוה לא בעיא למיתבי ליה ריפתא
לעניא הוי כשומר שכר
- (2) מהרש"א
א) תוספות סבירא להו דהלכה כרבה וקשיא להו

(i) דבדף לא. דריש רבא השב תשיבם אין לי אלא לביתו לגינתו ולחורבתו מנין תלמוד לומר תשיבם
מכל מקום – ודייק שם היכי דמי אי דמינטרא פשיטא אי דלא מינטרא אמאי – ומסיק דלעולם
דמינטרא והא קא משמע לן דלא בעינן דעת בעלים וכדר' אלעזר (פרטי מילתי דר' אלעזר אינן
מענינן)

(ii) ולכאורה שמעתא זו דרבה אתיא כרב יוסף כדמוכח בריש הכונס איתיביה רבה לרב יוסף השב אין לי אלא בביתו לגינתו ולחורבתו מנין תלמוד לומר תשיבם מכל מקום מאי לגינתו ולחורבתו אילימא לגינתו המשתמרת ולחורבתו המשתמרת היינו ביתו אלא פשיטא לגינתו שאינה משתמרת ולחורבתו שאינה משתמרת שמע מינה כשומר חנם דמי אמר לי' רב יוסף לעולם לגינתו המשתמרת ולחורבתו המשתמרת ודקא קשיא לך היינו ביתו הא קא משמע לן דלא בעינן דעת בעלים כדר' אלעזר

(ב) תירוץ קמא

(i) רבה הדר בי' מהא דאמר בהכונס דמרביןן חצר שאינה משתמרת – ואף על פי כן קיבל מרב יוסף דאשמועינן קרא כר' אלעזר דלא בעינן דעת בעלים – משום דרבה גופי' נמי לא ניחא לי' לאוקמה בדלא משתמרת דרבה מודה לרב יוסף בבעלי חיים דנקטו להו ניגרי ברייתי דבעו שמירה יתירתא כדאמר התם וקרא בבעלי חיים כתיב לא תראה את שור אחיך ולכן אף לדידי' מוכרח דאשמועינן קרא דהגם דבעי שמירה יתירתא מיהת לא בעי דעת בעלים כר' אלעזר – ובזה אתי שפיר בדף לא. נוקט רבא אפילו לרבה דבעו שמירה יתירה כיון דבעלי חיים משתעי דנקטו להו ניגרי ברייתי

(ii) בקיצור ההיא משתמרת דהכונס דמשמעו שמירה יתירה דומה למינטרא בדף לא. דתרוייהו משמעו שמירה יתירה אף לרבה משום דנקטו להו ניגרי ברייתי

(ג) תירוץ בתרא

(i) רבה לא הדר בי' מהא דאמר בהכונס דסגי בחצר שאינו משתמרת דמסברא אמר למילתי' ולאסמכתא בעלמא נקט קרא לדבריו ובקושטא קסבר דעיקרו דקרא בא ללמד הך דר' אלעזר כדמסיק רבא בדף לא.

(ii) והך מינטרא ולא מינטרא דרבא בדף לא. דמקשי בדף לא. "אי דמינטרא פשיטא אי דלא מינטרא אמאי" – לרב יוסף משמעו אי דמנטרא מגניבה ואבידה אי דלא מינטרא מגניבה ואבידה ולרבה משמעו אי דמנטרא מפשיעה אי דלא מינטרא מפשיעה – ומצינן למימר לרבה דמנטרא דהכא לרבא כלא משתמרת דרבה בפרק הכונס

(3) המשך מהרש"א – ותוספות בפרק הכונס לא כתבו אלא תירוץ שני שכתבו הכא – ובפרק שבועת הדיינין שלא הזכירו שם כלל דמיירי לרבה נמי בשומר שכר ובבעלי חיים דנקטי להו נגרי ברייתא גם כן מובן דלא אזלי בדרך תירוץ קמא ואל תיקשי הא דכתבו תוספות שם דקבלה מיניה רבה דלכאורה היינו לישנא דתירוץ קמא דקבל מיני' דקרא איירי בשומר שכר – דתריץ דלא קבל מיני' אלא דעיקרו דקרא בא ללמד הך דר' אלעזר

סוגיא דשומר אבידה חלק ג' תוספות בא"ד וטעמא דר' עקיבא

בא"ד וטעמא דרבי עקיבא כו' כדשמואל דאפילו כו' עכ"ל ומתניתין נמי טעמיה משום דשמואל ודקתני שומר שכר לאו דוקא אלא דדינו כשומר שכר דחייב באבידה וע"ש בתוס' וק"ל:

(1) קבענו בחלק ב' דתוספות סבירא להו דהלכה כרבה

(2) משנה דף פ: – הלוהו על המשכון שומר שכר

(3) ברייתא דף פא: כמבואר ברש"י – המלוה את חבריו על המשכון ואבד המשכון ישבע שלא פשע דשומר חנם הוא עליו ויטול מעותיו דברי ר' אליעזר – ר' עקיבא אומר יכול לומר לו כלום הלויתני אלא על המשכון אבד המשכון אבדו מעותיך

(4) המשך דגמרא – לימא כתנאי דר' אליעזר ור' עקיבא בשומר אבידה קא מיפלגי דאיתמר שומר אבידה רבה אמר כשומר חנם רב יוסף אמר כשומר שכר – והכא נמי מלוה מצוה קא עביד ופליגי באלו הוי שומר שכר מכח מצוה זו

א) כדי שלא תיקשי אשר רבה בשיטת ר' אליעזר דשמותי אזיל ודלכן קשה לתוספות דסבירא להו דהלכה כרבה

ב) נקטי תוספות

- i) דבין ר' אליעזר בין ר' עקיבא סבירא להו כרבה דמשום מצוה לא הוי שומר שכר
- ii) ולא קא אמרי בגמרא דאתיא כתנאי אלא לרב יוסף דר' אליעזר מוכרח דלא סבירא לי' כרב יוסף
- iii) ודר' אליעזר ור' עקיבא פליגי בהך דשמואל דאמר שמואל האי מאן דאזפיה אלפא זוזי לחבריה ואנח ליה קתא דמגלא עילויהו אבד קתא דמגלא אבדו אלפא זוזי דקבל לגוביינא דהוי כאלו פירש שאם יאבד המשכון שיאבדו כל מעותיו ואפילו הם יותר משווי המשכון – דר' עקיבא סבירא לי' כשמואל ור' אליעזר לית לי' דשמואל ואפילו שוי שיעור זוזי לא אבדו מעותיו

6) מהרש"א

- א) קשיא – הרי קתני במשנה הלוהו על המשכון שומר שכר הרי דלאו בענין דשמואל קיימי
- ב) תירוץ – לא כיוונה במשנה דהוי שומר שכר אלא דדינו כשומר שכר בהא דאבדו מעותיו אם אבדה המשכון מטעם דהוי כאלו פירש וכו'

סוגיא דשומר אבידה חלק ד' תוספות בא"ד ואפילו שוי

בא"ד ואפילו שוי שיעור זוזי לא אבדו מדאמר מעותיו אלא כו' עכ"ל ודלא כפרש"י שם דמודה ר"א בשוי שיעור זוזי דהוי כשומר שכר והוצרכו לזה הכא דאי לא הוה פליג ר"א אלא בדלא שוי אבל בדשוי מודה דהוה דינו שומר שכר א"כ הוה קאי שפיר אפילו למסקנת ר"א כוותיה דרב יוסף ועוד שהוכיחו לקמן דהלכה כרבה מדאמר תלמודא מחוורתא מתני' דלא כר"א ולרב יוסף לוקמא מתניתין ככ"ע ובאין צריך למשכון ואי הוה ר"א מודה בדשוי שיעור זוזי תקשי לרבה נמי לוקמא מתניתין כר"א ובדשוי שיעור זוזי ודו"ק:

- 1) ניהדר לחלק ג' להא דפירשו תוספות דר' אליעזר לית לי' דשמואל ואפילו שוי שיעור זוזי לא אבדו מעותיו
- 2) מהרש"א – הוצרכו לפרש ככה לר' אליעזר מפני ב' טעמים

א) טעם א' דאי לא הוה פליג ר' אליעזר אלא בדלא שוי שיעור זוזי אבל בדשוי שיעור זוזי מודה דאם אבד המשכון אבדו מעותיו הרי כיון דמיהת חייב על מה שהפסיד מהיכי תיתי דטעמי' מבוסס אהך דשמואל נימא דטעמי' משום דשומר שכר הוי כדרב יוסף ולמה נקטו בגמרא (בהא דאמרי כתנאי כמבואר בתוספות) דמוכרח דר' אליעזר לא סבירא לי' כרב יוסף

ב) הקדמה לטעם ב'

i) בסוף סוגיא דמלוה על המשכון מסקי דיכול להיות דלא פליגי ר' אליעזר ור' עקיבא בהך דשמואל ואשר בשומר אבידה כולי עלמא אית להו דרב יוסף דשומר אבידה מצוה קא עביד – ודפליגי ר' אליעזר ור' עקיבא אלו מלוה מצוה קא עביד היכא דצריך למשכון להשתמש בו – דר' עקיבא סבר אפילו הכי עביד מצוה שהלוהו והוי שומר שכר ור' אליעזר סבר לאו מצוה קא עביד שלהנאתו מתכוין ולא מיפטר מלמיתב פרוטה לעניא והוי שומר חנם – אבל בגוונא דאין צריך למשכון סבירא להו תרווייהו דמצוה קעביד ואשר לשיטת רב יוסף הוי שומר שכר ממש

ii) ומסקי עוד בגמרא שם דמשנה דף פ: דהלוהו על המשכון שומר שכר דלא כר' אליעזר

iii) וטוענין תוספות דמזה מוכרח דהלכה כרבה דאלו הלכה כרב יוסף לוקמא למשנה בגוונא דמלוה אין צריך למשכון ואליאבא דרב יוסף ואתיא משנה בין כר' אליעזר בין כר' עקיבא

ג) מסקנא דטעם ב' – השתא אי מודה ר' אליעזר בדשווי שיעור זוזי דאבדו מעותיו מחמת דשומר אבידה דינו כשומר שכר מטעם דשמואל אז אף לרבה תקשי לוקמא מתניתין אפילו כר' אליעזר ובדשווי שיעור זוזי

סוגיא דשומר אבידה חלק ה' תוספות ד"ה דר' טרפון

בד"ה לפיכך דרבי טרפון כו' וקשה דמאי בעי מאי לפיכך כו' דמעיקרא אמרינן כו' דהא אבדה קתני כו' והשתא מבעי לן כו' עכ"ל לכאורה דבריהם מגומגמים ונראה בכוונת דבריהם דדינא דחייב באחריותן ודאי איצטריך לאשמועינן ולא בעי לפיכך דרבי טרפון ל"ל אלא ללישנא דלפיכך דמשמע דתולה הדבר בהיתר תשמיש ואהא קשיא להו הלא חידוש גדול השמיענו בזה דמעיקרא אי לא הוה תני לישנא דלפיכך אלא ואם אבדו חייב באחריותן ה"א דבמה שמותר להשתמש לא נעשה אלא שומר ואף על גב דבלאו הכי נמי הוה שומר שכר משום שמירת אבידה לרב יוסף דמשום דמוסיפין שכר לשומר לא הוה שואל כמ"ש התוספות לעיל ולישנא נמי אבדו סתם הכי משמע ליה בלא אונס אבל השתא דקתני לישנא דלפיכך ע"כ דמשום היתר תשמיש הוי כשואל ואבדו באונס דאם לא כן לא הוה ליה למיתלי הדבר בהיתר תשמיש דבלא היתר תשמיש נמי הוה כשומר שכר משום שומר אבידה ודו"ק:

1) ניהדר למשנה – דבר שאין עושה ואוכל ימכר שנאמר והשבותו לו – מה יהא בדמים ר' טרפון אומר ישתמש בהן לפיכך אם אבדו חייב באחריותן ר' עקיבא אומר לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אין חייב באחריותן

2) גמרא כמבואר ברש"י

א) עד כאן לא פליגי לענין להתחייב באבידתו אלא משום שכר שימוש מעות אבל לא נשתמש בהן אם אבדו פטור דלא מחייבין לי' משום שכר שמירת מצוה דנימא מגו דלא בעי למיתב ריפתא לעניא דהעוסק במצוה פטור מן המצוה – לימא תיהוי תיובתא דרב יוסף

ב) אמר לך רב יוסף בגניבה ואבידה דכולי עלמא לא פליגי דחייב כי פליגי באונסין דשואל ר' טרפון סבר שרו ליה רבנן לאשתמושי בגוייהו והוה ליה שואל עלייהו ור' עקיבא סבר לא שרו ליה רבנן לאשתמושי בגוייהו הלכך לא הוי שואל עלייהו

ג) קשיא

i) אי הכי לפיכך דאמר ר' עקיבא למה לי

ii) אי אמרת בשלמא בגניבה ואבידה הוא דפליגי היינו דקתני ר' עקיבא אומר לא ישתמש בהן לפיכך אין לו שכר ואם אבדו אינו חייב בגניבה ואבידה לאפוקי משיטת רב יוסף דשומר שכר הוי משום שכר מצוה

iii) אלא אי אמרת בגניבה ואבידה דכולי עלמא לא פליגי דחייב כי פליגי באונסין דשואל מאי לפיכך דר' עקיבא – הכי מבעי ליה למתנא ר' עקיבא אומר לא ישתמש בהן ואנא ידענא דכיון דלא ישתמש בהן לאו שואל הוי ואינו חייב באחריותן

ד) תירוץ – משום לפיכך דר' טרפון

ה) קשיא – ולפיכך דר' טרפון למה לי

ו) תירוץ – הכי קאמר כיון דשרו ליה רבנן לאשתמושי בגוייהו כמאן דאשתמש בגוייהו דמי וחייב באחריותן

ז) קשיא – והא אבדו קתני ולא קתני נאנסו ותיקשי להא דקבענו דאמר לך רב יוסף דפליגי באונסין דשואל

ח) תירוץ – משמעו שנאבדו באונס שטבעה ספינתו בים

3) שים לב אשר בקושיות דגמרא לר' עקיבא ולר' טרפון קיימינן בשיטת רב יוסף אשר מצד שכר מצוה כבר שומר שכר הוי וחייב בגניבה ואבידה

4) תוספות כמבואר במהרש"א

א) ודאי איצטריך ר' טרפון לאשמועינן שיטתו דחייב באחריותן ולא מקשי "לפיכך" (אם אבדו חייב באחריותן) דר' טרפון למה לי" אלא למה מילף ר' טרפון מילתי' בלשון "לפיכך" דלישנא זו משמע דתולה הדבר בהיתר תשמיש

ב) ותיקשי הלא חידוש גדול השמיענו ר' טרפון בלשון "לפיכך"

i) דאי לא הוה תני לישנא דלפיכך אלא ואם אבדו חייב באחריותן הוה אמינא דבמה שמותר להשתמש לא נעשה אלא שומר שכר ואף על גב דבלאו הכי נמי הוה שומר שכר משום שמירת אבידה לרב יוסף מכל מקום משום דמוסיפין שכר לשומר לא הוה שואל – ולישנא אבדו סתם נמי הוי נקטינן דמיירי בלא אונס

ii) אבל השתא דקתני לישנא דלפיכך על כרחך ילפינן דמשום היתר תשמיש הוי כשואל ואשר אבדו משמעו אפילו באונס דאם לא כן לא הוה ליה למיתלי הדבר בהיתר תשמיש דבלא היתר תשמיש נמי הוה כשומר שכר משום שומר אבידה

סוגיא דשומר אבידה חלק ו' תוספות בא"ד גבי מפקיד מעות

בא"ד גבי מפקיד מעות אצל (חנוני) {שולחני} דקתני כו' לפיכך אם אבדו אינו כו' אלא סיפא כו' עכ"ל כצ"ל ויש לדקדק אמאי לא תקשי להו כיון דע"כ לפיכך אם אבדו אינו חייב כו' דקתני התם מלתא דפשיטא הוא אפי' לרבה ולא קתני ליה אלא משום סיפא דהתם לפיכך אם אבדו חייב וא"כ מאי קשיא ליה לתלמודא הכא לרב יוסף מעיקרא אי הכי לפיכך דרבי עקיבא למה לי דהא איכא לשנויי הכי משום לפיכך דר' טרפון ואפשר לחלק דבתרי תנאי לא הוה אסיק המקשה אדעתיה למימר הכי וק"ל:

דף כט:

גמרא הנהו זוזי דיתמי

[דף כט עמוד ב] גמ' הנהו זוזי דיתמי כו' מהו לאשתמושי בגוייהו א"ל כו' הלכה כרבי טרפון כו'. נראה לי אף על גב דבגדול המפקיד אצל בעה"ב דלאו שולחני אסור להשתמש בו כדאמרינן בפרק המפקיד היינו משום דאם יוציאן הבעה"ב שמא יבא המפקיד ויצטרך למעותיו ולא ימצא אותן אצלו וע"כ לא ישתמש בהן בלא דעת המפקיד ומה"ט בשולחני שמעות מזומנים אצלו כל שעה מותר להשתמש בהן אבל מעות יתומים דאין כאן מי שמתעסק בהן והוי כמו אבידה דאין כאן דעת מי לשאול וע"כ מותר להשתמש בהן כמו באבידה והנ"י פירש בדחוקים ע"ש ודו"ק:

דף ל.

תוספות ד"ה בתורי [דף ל עמוד א] תוס' בד"ה בתורי דנפיש כו' ר"ה גרס בתורי פירוש פועלים כו' ואין מעמיקין המחרישה ג"ט עכ"ל פירוש בתורי בב' ווי"ן שהרי הוא תרגומו של וישכור פועלים ומשום דמלאכת המחרישה אם אינה ג' טפחים לא עבידא לגלויי ואינה ניכר לבעלים שבאו אח"כ ואיכא פסידא וק"ל:

תוספות ד"ה בשביל שתינק

בד"ה בשביל שתינק כו' אמאי לא אמר אהך דהכניסה לרבקה וי"ל כו' עכ"ל אפשר ליישב דבריהם לפרש"י כיון דמקראי דיליף לה רב פפא גבי עגלה ערופה כתיבי הל"ל מלתיה אהך דהכניסה לרבקה דמיירי נמי בעגלה ולא אההיא דשכן עלי' עוף דמיירי בפרה אבל לדבריהם שכתבו לעיל דהך דהכניסה לרבקה מיירי נמי בפרה לק"מ דמאי אולמי' דהך מהך וק"ל:

תוספות ד"ה אף עובד דניחא

בד"ה אף עובד דניחא כו' דאמר לעיל נגבו אינן בכי יותן כו' ואתי נמי שפיר הא דתנן פרה מעוברת ר"א מכשיר כו' עכ"ל וחכמים דפוסלין התם ודאי דאית להו נמי הך דנגבו אינן בכי יותן ולא פסלי לה משום עלה עליה זכר אלא משום מעוברת וכצ"ל למה שכתבו א"נ סבר כר"י דאמר דוקא דעלה כו' דאינו דומה דפליגי ר"א וחכמים בהך פלוגתא גופה דפליגי ר"י ורבנן בההוא פירקא אלא דאית לן למימר דחכמים דר"א נמי ס"ל כר"י אלא דפסלי ליה משום מעוברת דס"ל עובר לאו ירך אמו הוא ונפסלה מחמת מלאכה שנושאת העובר ור"א ס"ל עובר ירך אמו הוא וכגופה הוא וכך פירש הרע"ב ע"ש ודו"ק:

- 1) ברייתא בדף כב. כמבואר בגמרא
  - א) רישא – שמח בעודה הטל עליהן הרי זה בכי יותן והוכשרו לקבל טומאה
  - ב) סיפא – שמח לאחר שנגבו אינן בכי יותן
- 2) גמרא – כדרב פפא דרב פפא רמי כתיב כי יתן וקרינן כי יותן הא כיצד בעינן כי יותן דומיא דכי יתן מה יתן לדעת אף כי יותן נמי לדעת שידע בנתינה ויוכשרו בעיניו
- 3) משניות במסכת פרה

פרת חטאת המעברת עלה עלי' זכר	ר' אליעזר – כשרה ר' יהודה – העלהו פסולה – מעצמה כשרה	חכמים – פסולה רבנן – פסולה
---------------------------------	--	-------------------------------

- 4) תוספות דידן
  - א) קשיא – אי לא ידע בשעת עליית הזכר אמאי פסולה לרבנן מאי שנא מהכשר דאמרינן לעיל נגבו אינן בכי יותן
  - 5) תירוץ ראשון כבטבלא דלהלן
    - א) אכן לא מיפסלא לרבנן אלא כשידע בשעת עליית זכר ואתי נמי שפיר הא דפרה מעוברת כשרה לר' אליעזר דאוקמה בלא ידע בשעת עליית זכר
    - ב) ומפרש מהרש"א דהגם דאיירי בלא ידע מכל מקום פרת חטאת המעברת פסולה לחכמים משום דסבירא להו דעובר לאו ירך אמו הוא ונפסלה מחמת מלאכה שנושאת לעובר ור' אליעזר סבר עובר ירך אמו הוא וכגופה הוא ואינו משאו

פרת חטאת המעברת עלה עלי' זכר	תירוץ ראשון ר' אליעזר – כשרה כשלא ידע בעליית זכר וגם לא פסולה מחמת משא דעובר ירך אמו	חכמים – הגם דלא ידע פסולה מחמת משא
עלה עלי' זכר	ר' יהודה – העלהו פסולה מעצמה כשרה	לרבנן פסולה כשידע בעליית זכר

6) תירוץ "אי נמי"

- (א) ר' אליעזר סבר כר' יהודה דאמר דוקא העלה עליה זכר אבל עלה מאיליו כשירה
- (ב) ומפרש מהרש"א דלתירוץ "אי נמי" פוסלין חכמים למעברת מחמת משא כבתירוץ ראשון – דמסתבר דסבירא להו כר' יהודה דדיקא בהעלה פסולה (כבטבלא דלהלן) דלא מסתבר דפליגי ר' אליעזר וחכמים בהך פלוגתא גופה דפליגי ר' יהודה ורבנן

תירוץ אי נמי	פרת חטאת המעברת	עלה עלי' זכר
ר' אליעזר – כשרה כר' יהודה דלא העלהו	חכמים – פסולה מחמת משא ולא משום דסבירא להו כרבנן למטה דפליגי אר' יהודה	ר' יהודה – העלהו פסולה מעצמה כשרה
לרבנן פסולה כשידע בעליית זכר		

תוספות ד"ה הא אין עשה

בד"ה הא אין עשה כו' לא חשיב אלמנה לכ"ג אלא ל"ת גרידא כו' עכ"ל פירוש אלמנה מן ארוסין וק"ל:
מהרש"א – פירוש אלמנה מן האירוסין דאלו מן הנשואין הריהו בעשה דהוא אשה בבתוליה יקח

דף ל:

תוספות בא"ד ויש לומר דעשה דמצורע

[דף ל עמוד ב] בא"ד ויש לומר דעשה דמצורע כו' הוה דחי לאו ועשה דשילוח כו' עכ"ל טעות קחזינא הכא דא"כ ל"ל למימר בפ' שני נזירים דדחי עשה דמצורע לאו ועשה שאינו שוה בכל הא אפילו שוה בכל כשילוח הקן דחי ובהדיא בפ' שלוח הקן קאמרינן דלא הוה דחי אלא עשה דשילוח הקן דקאמר דליכא לאו כגון שנטלה ע"מ לשלחה ופריך מאי אולמא האי עשה מהאי עשה ומשני סלקא דעתך אמינא גדול השלום כו' וליתי עשה דידיה ולדחי עשה דשילוח הקן קא משמע לן וכצ"ל נמי בתוס' הכא דעשה דמצורע דוחה עשה דשילוח הקן אי לאו כו' עכ"ל וראייתם דכמו דאמרי' התם אף על גב דבעלמא כה"ג לא אתי עשה ודחי עשה השוה בכל משום דמאי אולמא האי מהאי מכל מקום עשה דמצורע הוה דחי ליה משום גדול השלום ה"נ בהך דפרק ב' נזירים אף על גב דבעלמא לא אתי עשה ודחי עשה ול"ת אפי' אינו שוה בכל עשה דמצורע דחי ליה משום ה"ט דגדול השלום ובשמעתין דקאמר דעשה לא דחי עשה ול"ת אבל עשה לחוד הוה דחי ולא תקשי ליה מאי אולמא האי מהאי היינו משום דהא ודאי כיון דההוא עשה דמדחי אינו שוה בכל דחי ליה שפיר אפילו עשה דעלמא שאינו גדול השלום ודו"ק:

- 1) ברייתא – והתעלמת – פעמים שאתה מתעלם הא כיצד כגון היה כהן והיא בבית הקברות
- 2) גמרא – למאי איצטריך "והתעלמת" פשיטא האי עשה (השב תשיבם) והאי לא תעשה ועשה (לנפש לא יטמא וקדושים יהיו) ולא אתי עשה ודחי לא תעשה ועשה – שים לב דמשמע אשר מיתה עשה דוחה עשה ויבואר במהרש"א

3) תוספות

(א) קשיא – כי אמרינן דאין עשה דוחה לא תעשה ועשה הני מילי לא תעשה ועשה השוה בכל אבל דוחה האי דכהנים דאינו שוה בכל – כדמוכח בפרק שני נזירין דאתי עשה דמצורע ודחי לא תעשה ועשה דכהנים דאינו שוה בכל

(ב) תירוץ – עשה דמצורע שאני דחמיר משום דגדול השלום כדאמר בפ' שילוח הקן דעשה דמצורע הוי דחי לאו ועשה דשילוח הקן אי לאו יתורא דשלח תשלח אבל עשה דעלמא לא דחי לאו ועשה אפילו אינו שוה בכל

(4) מהרש"א

(א) קושיות להא דאמרי תוספות דאי לאו ריבויא דשלח תשלח ה' עשה דמצורע דחי לאו ועשה דשילוח הקן דשוה בכל

(i) ראשית – דבפרק שני נזירים איתא דדחי עשה דמצורע דיקא לאו ועשה שאינו שוה בכל
(ii) ועוד דבפרק שילוח הקן איתא בהדיא דאי לאו ריבוי דשלח תשלח הוי דחי עשה דמצורע לעשה דשילוח הקן (מחמת דעשה דמצורע אליהם דגדול השלום) דיקא בדליכא גם כן לא תעשה דשילוח הקן (כגון שנטלה על מנת לשלחה – פרטי "כגון שנטלה" אינן מעניינן)

(ב) ולכן מוכרח דכיוונו תוספות למימר דעשה דמצורע אליהם דחיי עשה גרידא הוה בכל משום דגדול השלום – ועל סמך אלימות זה אמרו בפרק שני נזירים דאף על גב דבעלמא לא אתי עשה דחי עשה ולא תעשה אפילו אינו שוה בכל מכל מקום עשה דמצורע דאליהם דדחי מיהת עשה ולא תעשה שאינו שוה בכל

(ג) קשיא – בגמרא דידן משמע דעשה לא דחי עשה ולא תעשה דכהנים אבל עשה (אפילו עשה דעלמא שאינו גדול השלום) הוה דחי עשה גרידא דכהנים – ותיקשי מאי אולמא האי מהאי

(ד) תירוץ – כיון דההוא עשה דכהנים דמדחי אינו שוה בכל דחי ליה שפיר אפילו עשה דעלמא שאינו גדול השלום

(5) בקיצור

עשה דגדול השלום כגון מצורע	אינו דוחה לא תעשה ועשה הוה בכל
עשה דגדול השלום כגון מצורע	דוחה עשה גרידא הוה בכל
עשה דגדול השלום כגון מצורע	דוחה לא תעשה ועשה שאינו שוה בכל
עשה בעלמא	דוחה עשה גרידא שאינו שוה בכל
עשה בעלמא	אינו דוחה לא תעשה ועשה אף באינו שוה בכל

דף לא.

סוגיא דפריקה חלק א' תוספות ד"ה למה לי' למיכתב

[דף לא עמוד א] בד"ה למה ליה למכתב כו' דאם כן היכי קאמר אי אשמעינן טעינה דבשכר כו' עכ"ל אף שהיה אפשר ליישב ולפרש דהכי קאמר אי אשמעינן טעינה דדינו לפי האמת בשכר ואי לא הוה כתיבא אלא טעינה לחודה לא הוה בשכר אלא בחנם ולכך אצטריך למכתב פריקה בחנם וטעינה בשכר כדלקמן דמכל מקום הא דקאמר אבל פריקה דבחנם אימא לא לא יתיישב דהא פריקה שפיר הוה ילפינן ליה בקל וחומר מטעינה דהוי נמי בחנם כדלקמן ועוד נכתוב בזה לקמן בפ' רש"י ע"ש וק"ל:

- (1) ברייתא דף לב. – פריקה בחנם טעינה בשכר ר' שמעון אומר זו וזו בחנם
- (2) גמרא שם – היינו טעמא דרבנן דטעינה בשכר דאי סלקא דעתך כר' שמעון – לכתוב רחמנא טעינה ולא בעי פריקה ואנא אמינא ומה טעינה דלית בה צער בעלי חיים וליכא חסרון כיס חייב פריקה דאית בה צער בעלי חיים וחסרון כיס לא כל שכן – אלא למאי הלכתא כתביה רחמנא לפריקה לומר לך פריקה בחנם טעינה בשכר
- (3) גמרא דידן בדף לא. – למה ליה למכתב פריקה ולמה ליה למכתב טעינה – אי אשמעינן טעינה דבשכר וכו'

4) תוספות – אין לפרש למה לי דכתב כוליה קרא דפריקה או דטעינה דאם כן תיקשי היכי קאמר אי אשמועינן טעינה דבשכר הא קבענו לקמן בדף לב. דטעינה לא הוי בשכר אלא משום דנכתב פריקה

5) מהרש"א

א) קשיא לתוספות – למה לא משני דבאמרם "אי אשמועינן טעינה דבשכר" כיוונו בגמרא למימר דאי אשמועינן טעינה (אשר למסקנא ידענו דדינו לפי האמת בשכר) ולא הוי כתיב פריקה אז לא הוי טעינה בשכר אלא בחנם כדלקמן

ב) תירוץ – מכל מקום הא דקאמר "אבל פריקה דבחנם אימא לא" לא יתיישב דהא פריקה שפיר הוה ילפינן ליה בקל וחומר מטעינה דטעינה הוי נמי בחנם לפי מאי דקיימינן בדאלו לא הוי כתיב פריקה

6) בחלק ב' נייתי שיטת רש"י שלא כתוספות

סוגיא דפריקה חלק ב' רש"י בדף לב. ד"ה לומר לך פריקה

בפרש"י בד"ה לומר לך פריקה כו' ה"א דיו לבא מן כו' מה טעינה בשכר כו' עכ"ל דקדק לפרש כן דהשתא פריקה איצטריך לגופיה דאי לא הוה כתיב פריקה אלא הוה ילפינן ליה מק"ו מטעינה לא הוה אלא בשכר כטעינה דמסברא טעינה הוא בשכר ולא ניחא ליה לפרש בפשיטות דמש"ה כתיב פריקה למימר דטעינה בשכר ואי לא הוה כתיב פריקה לא הוה ידעי' דטעינה בשכר כנראה מדברי התוס' לעיל דאם כן לא הוה פריקה חוזר לגופיה ולפרש"י דהכא יש לקיים לעיל דעביד צריכותא אכולהו קראי והכי קאמר ואי אשמעי' טעינה לחוד משום דבשכר מסברא אבל פריקה בחנם לא הוי משום דטעינה הוה ילפינן ליה וה"א דיו ולכך צריכא למכתב פריקה משום גופיה דהוי בחנם ואין מקום לקושיה התוספות שם וק"ל:

1) דרך רש"י בדף לב. לפרש מסקנא דגמרא למה איצטריך למכתב פריקה – אי לא הוה כתיב פריקה אלא הוה ילפינן ליה מקל וחומר מטעינה לא הוה פריקה אלא בשכר דהוה אמינא דיו לבא מן הדין להיות כנדון מה טעינה דמסברא הוא בשכר אף פריקה בשכר

2) מהרש"א

א) רש"י דקדק לפרש כן

i) דהשתא פריקה איצטריך לדין פריקה גופיה (ולא לדין טעינה) דאי לא הוה כתיב פריקה אלא הוה ילפינן ליה מקל וחומר מטעינה לא הוה אלא בשכר כטעינה דמסברא טעינה הוא בשכר – ולא ניחא ליה לפרש בפשיטות כדרך הוה אמינא דתוספות כמו שביארנוהו בחלק א' דאם כן לא הוה קרא דפריקה מילף אלא דטעינה בשכר

ii) ועוד דבדרך רש"י (אשר ילפינן מסברא אשר טעינה בשכר) מתורץ קושיות "אם כן תיקשי" דתוספות בחלק א' דמבוססת אהא דנקטי תוספות דאי לאו קרא דפריקה היינו נוקטין דטעינה בחנם

דף לא:

סוגיא דפריקה חלק ג' רש"י ד"ה דאיתי' למרי'

[דף לא עמוד ב] בפרש"י בד"ה דאיתי' למריה דכתיב עמו עכ"ל פי' דדין פריקה וטעינה הוה נמי באיתי' למריה דכתיב עמו ואי לא הוה כתיב לא הוה ילפינן ליה מאבידה דלא משתעי אלא בליתיה למריה וק"ל:

1) גמרא

- (א) שאלה – למה לי למכתב הני תרתי (פריקה וטעינה) ולמה לי למכתב עוד אבידה
(ב) תשובה

- (i) צריכי דאי כתב רחמנא הני תרתי אימא (מטעם שאינו מעניינו) דאבידה לא
(ii) ואי אשמעינן אבידה משום דליתא למרה בהדה (שיטרה בהשבתה) אבל הני תרתי דאיתא למרה
בהדה (דכתיב עמו) אימא יחזור בעל אבידה אחר בני אדם וישכור

(2) מהרש"א

- (א) קשיא – לכאורה משמע דנקטי דליתא לדין פריקה וטעינה היכי דלית' למר' ותיקשי דכל שכן דשייך
נמי בלית' למר' ועוד דלא גרע מאבידה
(ב) תירוץ – לא כיוונו למימר אלא דפריקה וטעינה איתנייהו נמי באית' למריה דכתיב עמו – ואי לא הוה
כתיב פריקה וטעינה לא הוה ילפינן מאבידה (דלא משתעי אלא בדלית' למר') האי דינא דפריקה
וטעינה משתעי נמי באית' למר'

סוגיא דפריקה חלק ד' תוספות ד"ה אבל הני תרתי

תוס' בד"ה אבל הני תרתי דאיתנהו למרייהו בהדייהו כו' ואין בעלים עמו היינו שהוא זקן
כו' עכ"ל פי' יתורה דאין בעליו עמו לא אתי אלא לזקן או חולה אבל לאין בעליו עמו ממש
לא אצטריך קרא דהוה א"ש מאבידה וק"ל:

סוגיא דמבריה ארי חלק א' תוספות ד"ה אם יש שם בית דין

בד"ה אם יש שם ב"ד כו' ומסתמא שומר חנם נמי שקדם בשכר כו' ואם תאמר והכא כו'
וכן לקמן שומר חנם שאין צריך לקדם בשכר כו' עכ"ל לכאורה פירושו דמסתמא שומר
חנם שקדם בשכר דנוטל מבעה"ב דלא גרע משומר שכר אבל קשה דאם כן מאי קא קשיא
להו אשומר חנם מהך דמבריה ארי דאימא דקושטא דמלתא מה"ט גרע הוא שומר חנם
משומר שכר דשומר חנם הוה מבריה ארי כיון שא"צ לקדם בשכר וקידם והתם דוקא שומר
שכר נקט דלא הוה מבריה ארי כיון שצריך לקדם בשכר ודאי דנוטל מבעה"ב דהא לא
קשיא להו מידי אשומר שכר ודברי התוס' בפרק הכונס יותר מדוקדקים שכתבו שם
דמשמע התם הכי דשומר חנם אם קידם בשכר דנוטל מבעה"ב ותו לא מידי אבל לא ידעתי
משמעו ודו"ק:

(1) תוספות דף לא:

(א) איתא בסוף השוכר את הפועלים אשר רועה שהוא שומר שכר צריך לקדם לארי ברועים ובמקלות
בשכר וחוזר ונוטל מבעל הבית אבל רועה שומר חנם אינו צריך לקדם בשכר – ונקטי תוספות דמסתמא
שומר חנם שקדם בשכר מדעת עצמו גם הוא חוזר ונוטל מבעל הבית

(ב) קשיא – ליפטר בעל הבית מלשלם לרועה שומר חנם מחמת דרועה מבריה ארי הוי כיון דקידם מדעת
עצמו

(2) מהרש"א

(א) מהיכי תיתי תוספות האי "מסתמא" דשומר חנם שקדם בשכר נוטל מבעל הבית נימא דאכן מבריה ארי
הוי ואינו נוטל מבעל הבית

(ב) ובזה מובן הא דבגמרא שם דוקא שומר שכר נקטי דנוטל מבעל הבית מחמת דלא הוה מבריה ארי כיון
שצריך לקדם בשכר – ומובן גם כן הא דתוספות גופייהו נקטי בפשיטות דשומר שכר לא הוי מבריה
ארי ולא הקשו קושיתיהו (דנעסוק בה בחלק ב') אלא לשומר חנם

(3) המשך מהרש"א

(א) דברי תוספות בפרק הכונס יותר מדוקדקים שנקטו שם בדרך וודאית "שומר חנם כל שכן אם קדם בשכר דשפיר עבד ונותנים מה שהוציא"

(ב) אבל קושית "מהיכי תיתי" דמהרש"א בדוכתא עומדת

סוגיא דמבריה ארי חלק ב' בא"ד אבל מציל מפי הארי

בא"ד אבל מציל מפי הארי ושטף נהר חמורו ומחזיר כו' עכ"ל בקושייתם השמיטו הך דשטף נהר חמורו דאלימא להו להקשות מהך דמציל מן הארי וממחזיר אבידה דמשלם כל השכירות ועיין בתוס' בפרק הכונס וק"ל:

(1) משנה דף ל: כמבואר בגמרא ורש"י – מחזיר אבידה שהיה בטל מסלע נותן לו בעל האבידה שכרו כפועל בטל

(2) משנה בבבא קמא דף קטו: – שטף נהר את חמורו וחמורו חבירו הניח את שלו והציל את של חבירו אין לו אלא שכרו ואין משלם לו דמי חמורו שטבע

(3) המשך קושיות תוספות בחלק א'

(א) קשיא – הכא אמאי נוטל שכר כדי שלא יפסיד וכן שומר חנם שאין צריך לקדם בשכר אם קידם אמאי נוטלו מבעל הבית כדי שלא יפסיד – הא אמרינן בפרק הכונס דמבריה ארי מנכסי חבירו פטור ונקטי שם לחד לישנא דמבריה ארי מדעת עצמו פטור בעל הבית מלשלם לו אפילו אית ליה פסידא להמבריה

(ב) תירוץ ר"י – מבריה ארי דפטור היינו דוקא שמצילו מפחד הארי שירא שיבא וקידם ברועים והבריהו דלא ברי הזיקא דבלא הצלתו יכול להיות שלא היה בא אבל מציל מפי הארי ושטף נהר חמורו ומחזיר אבידה דברי הזיקא ובא זה והציל נוטל שכר טרחא שלו

(4) מהרש"א

(א) קשיא – בקושיית תוספות הוי להו להקשות אף מהך דשטף נהר דלמה מקבל המציל אפילו שכר טרחא שלו – ולמה לא הזכירו הך דשטף נהר דיקא בשינויא

(ב) תירוץ – אלימא להו להקשות מהך דמציל מן הארי וממחזיר אבידה דמשלם בעל הבית כל השכירות ולא מפסיד המבריה כלום מה שאין כן בשטף נהר חמורו דהגם דבעל הבית משלם למציל על הטירחא מכל מקום מפסיד המציל בהא דלא משלם בעל הבית למציל על חמורו דמציל שטבע

דף לב.

תוספות ד"ה בית דין הדיוטות

[דף לב עמוד א] בד"ה ב"ד הדיוטות כו' וי"ל דמוכרת שלא בב"ד משום חינא וגבי כו' עכ"ל רצה לומר דהך מתני' דמוכרת שלא בב"ד משום חינא אית לה תרתי מעליותא דהיינו דבב"ד יכולה לעכב לעצמה ושלא בב"ד תוכל למכור מיתה לאחרים ע"י ג' הדיוטות מה שאין כן בהך דמפקיד וק"ל:

רש"י ד"ה לומר לך פריקה

בפרש"י בד"ה לומר לך פריקה כו' ה"א דיו לבא מן כו' מה טעינה בשכר כו' עכ"ל דקדק לפרש כן דהשתא פריקה איצטריך לגופיה דאי לא הוה כתיב פריקה אלא הוה ילפינן ליה מק"ו מטעינה לא הוה אלא בשכר כטעינה דמסברא טעינה הוא בשכר ולא ניחא ליה לפרש

בפשיטות דמש"ה כתיב פריקה למימר דטעינה בשכר ואי לא הוה כתיב פריקה לא הוה ידעי' דטעינה בשכר כנראה מדברי התוס' לעיל דאם כן לא הוה פריקה חוזר לגופיה ולפרש"י דהכא יש לקיים לעיל דעביד צריכותא אכולהו קראי והכי קאמר ואי אשמעי' טעינה לחוד משום דבשכר מסברא אבל פריקה בחנם לא הוי משום דטעינה הוה ילפינן ליה וה"א דיו ולכך צריכא למכתב פריקה משום גופיה דהוי בחנם ואין מקום לקושית התוספות שם וק"ל:

דברי מהרש"א אלו מבוארין לעיל בסוגיא דפריקה חלק ב' בעמוד 38

דף לב:

תד"ה מכלל דתנא קמא

[דף לב עמוד ב] תוס' בד"ה מכלל דת"ק סבר כו' וא"ת ולר"י הגלילי דסבר צער ב"ח לאו דאורייתא ואית ליה לקמן דטעינה בשכר מ"ש כו' עכ"ל סמכו קושייתם זאת אהאי פירושא דלעיל משום דהוי איכא למימר לר"י הגלילי נמי דסבר צער ב"ח לאו דאורייתא היינו בחנם אבל בשכר חייב דהשתא שפיר איכא למיעבד קל וחומר משום צער ב"ח אבל לפי האי פירושא דלעיל דע"כ לפי סברת המקשה רבנן דרשי משמו דאין חייב בחנם ומשום צער ב"ח אינו חייב אלא בשכר אם כן לר"י הגלילי ע"כ אפילו בשכר פטור ואם כן מ"ש טעינה מפריקה דליכא ק"ו וק"ל:

1) ברייתא – פריקה בחנם טעינה בשכר ר' שמעון אומר זו וזו בחנם מאי טעמייהו דרבנן דאי סלקא דעתך כר' שמעון לכתוב רחמנא טעינה ולא בעי פריקה ואנא אמינא ומה טעינה דלית בה צער בעלי חיים וליכא חסרון כיון חייב פריקה דאית בה צער בעלי חיים וחסרון כיון לא כל שכן – אלא למאי הלכתא כתביה רחמנא לומר לך פריקה אפילו בחנם טעינה דיקא בשכר – טעמא דר' שמעון אינה מעניננו

2) בגמרא דף לג. מסקי דר' יוסי הגלילי אית ליה כרבנן דפריקה בחנם וטעינה בשכר

3) משנה דף לב. – ר' יוסי הגלילי אומר אם היה עליו יתר על משאו אין זקוק לו שנאמר תחת משאו משאוי שיכול לעמוד בו

4) גמרא דידן – מקשי דמוכרח דצער בעלי חיים דאורייתא – מדתנן ר' יוסי הגלילי אומר אם היה עליו יתר על משאו אין זקוק לו שנאמר תחת משאו משאוי שיכול לעמוד בו – לאו מכלל דתנא קמא סבר זקוק לו משום דצער בעלי חיים דאורייתא

5) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) המקשה סבור

(i) דתנא קמא נמי ידרוש משאו שהוא יכול לעמוד בו ושאינו יכול לעמוד בו נהי דאין חייב לסייע בחנם משום דלית ביה מצות פריקה מכל מקום בשכר חייב לסייעו משום צער בעלי חיים

(ii) ואשר לר' יוסי מחמת דסבר צער בעל חיים לאו דאורייתא מיקל יותר וקובע אשר אפילו בשכר אין חייב לסייעו כבטבלא דלהלן

שיטת תוספות	
תנא קמא	ר' יוסי
מטעם משאו שהוא יכול לעמוד בו אינו חייב לסייעו בחנם אבל בשכר חייב לסייעו משום צער בעלי חיים דאורייתא	אם היה עליו יתר על משאו אין זקוק לו שנאמר תחת משאו ואפילו בשכר אינו חייב דצער בעל חיים לאו דאורייתא

(ב) ולכן בהמשך דבריהם מקשי תוספות שפיר דלר' יוסי הגלילי דסבר צער בעלי חיים לאו דאורייתא תיקשי הא דאית לי' דפריקה בחנם טעינה בשכר דמאי שנא טעינה מפריקה דהרי ר' יוסי לא מצי למיטמך על קל וחומר דרבנן דמבוססת על צער בעלי חיים דאורייתא

(6) מהרש"א – ברם יכולין היו תוספות לפרש אשר תנא קמא ור' יוסי הגלילי פליגי כבטבלא להלן – ולר' יוסי הגלילי אם היה עליו יתר על משאו אין זקוק לפרוק בחנם שנאמר תחת משאו אבל מיהת בשכר חייב דצער בעל חיים דאורייתא – ולשיטה זו מובן דאף ר' יוסי מצי סמיך על קל וחומר דלעיל

תנא קמא	ר' יוסי
לא דרשי תחת משאו כל עיקר וחייב לפרוק בחנם אפילו יתר על משאו	אם היה עליו יתר על משאו אין זקוק לו בחנם שנאמר תחת משאו אבל בשכר חייב דצער בעלי חיים או דאורייתא

תוספות ד"ה ואי לאו דאורייתא

בד"ה ואי לאו דאורייתא כו' דבערבי פסחים מוקי לה בשו"ת ישראל עכ"ל ובברייתא דלקמן שו"ת שאמרו שו"ת ישראל ולא עובד כוכבים ואשונא דקרא דכתיב גבי פריקה קאי כסברת המקשה דלקמן ואין להקשות לפום סברתו אדמדקדק מהך דמטפל בה כבהמת ישראל דצער ב"ח מדאורייתא תקשי ליה אדרבה כיון דשו"ת ישראל דוקא קאמר ולא עובד כוכבים ע"כ דצער ב"ח לאו דאורייתא די"ל דהאי מקשה הוה סבירא ליה לישראל בחנם ולעובדי כוכבים משום צער ב"ח כמ"ש התוס' לקמן דה"מ לשנויי הכי וק"ל:

(1) הקדמה א' – קרא דפריקה – כי תראה חמור שונאך רובץ ("שו"ת דקרא") – בשלב סוגיין נוקטין דשו"ת דקרא בשו"ת ישראל איירי

(2) הקדמה ב' – בפריקה איכא צער בעלי חיים – בטעינה ליכא צער בעלי חיים

(3) גמרא כמבואר בתוספות ד"ה "אי לאו" ומהרש"א – אלו צער בעלי חיים מדאורייתא מובן הא דתניא בברייתא דבהמת נכרי מטפל בה כבהמת ישראל הגם דשו"ת דקרא איירי בשו"ת ישראל – אבל אלו צער בעלי חיים לאו דאורייתא למה מטפל בה

(4) המשך מהרש"א

(א) קשיא – כיון דנוקט אשר שו"ת דקרא בשו"ת ישראל איירי למה לא מדייק האי מקשה מקרא איפכא ואשר צער בעלי חיים לאו דאורייתא

(ב) תירוץ – האי מקשה סבירא לי' דהאי קרא איירי בשו"ת ישראל דיקא לגבי פריקה בחנם – ואכתי מצי ברייתא למיתני דבהמת נכרי מטפל מיהת בשכר מטעם הא גופה דצער בעלי חיים דאורייתא – וכעין זה כתבו תוספות בד"ה מה לי

דף לג.

תוספות ד"ה וזהו ריס

[דף לג עמוד א] בד"ה וזהו ריס וכו' עולה אלפים דהוי שיעור מיל כדמוכח בפרק ב' שעירים כו' עכ"ל חסר חמשה הוא ועיין בערוך בערך רוס ובפירוש הרע"ב בפרק ב'

שעירים והוצרכו להוכחה דפ' ב' שעירים משום דאיכא מאן דמפרש שיעור תחום שבת
הוא אלכסונו של אלפים דאז לא הוי החשבון דריס מכוון ומההיא דפ' ב' שעירים אידחי
ההוא פירושא כמ"ש שם התוספות ע"ש ודו"ק:

דף לג:

תוספות ד"ה אחיכם

[דף לג עמוד ב] בד"ה אחיכם כו' שונאיכם אלו בעלי משנה כו' עכ"ל בלשון אם רבי לא
שנאה כו' שהוא מלשון משנה ופרש"י מלשון שונא ואויב הוא דחוק וק"ל:

***

הדרן עלך אלו מציאות